

ZBERATEL'® 2005

10

Ročník XI.
Cena 49 Sk
ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Aj o dejinách
letectva Nového
Zélandu – seriál
V. Kučeru (28)

Vyváženost kom-
pozície písma
a kresby – K.
Štanclová (24)

Výtvarný návrh F. Horniaka na známku emisného radu
Umenie

17.

PÍ SOMNÁ AUKCIA
FIRMY ZBERATEĽ

Zo 17. písomnej aukcie firmy ZBERATEĽ prinášame na ukážku niekoľko položiek. O termíne konania a ďalších podrobnostiach píšeme v katalógu 17. písomnej aukcie firmy Zberateľ.

Vkusná analogická pohľadnica vydaná k svetovej konferencii a výstave včelárstva (17)

Koraly a morská huba na známke Chorvátska (30)

Plošná nedotlač na slovenských aj českých známkach (8)

Nová medzinárodná predplatená TK – viac informácií v MOT (15)

Vážení čitatelia,

zdá sa, že absenciu pekných letných dní sa nám príroda snaží vynahradiť príjemnou jeseňou. Darı sa hubám, tak aj vyznávači tejto zberateľskej záľuby si prišli na svoje.

V redakcii ruch nekončí, predplatenú prílohu tohto čísla tvorí aukčný katalóg, pričom snaha priniesť vela zaujímavých a pritažlivých položiek znamená aj zodpovedajúci nápor práce s výberom položiek a ich presného opisu, so snahou dodržania termínu vydania časopisu opäť bližšie k začiatku mesiaca.

V polovici septembra prebehol v Prahe už 8. ročník medzinárodného zberateľského veľtrhu, ktorého sa prvýkrát zúčastnila aj

K októbrovému číslu Zberateľa

naša firma Zberateľ. A bolo čo porovnávať, veď veľtrh začína patriť medzi významné akcie svojho druhu v stredoeurópskom regióne. V porovnaní s Bratislavskými zberateľskými dňami bol viditeľný rozdiel najmä v kvalite a rozsahu propagácie pražského podujatia. Venujeme mu pozornosť aj samostatným príspevkom.

Emisná činnosť Slovenskej pošty po letnej prestávke pokračuje, keď vyšla dlho očakávaná emisia Technické pamiatky. Nemožno vylúčiť, že pri použití viacfarebnej oceľorytiny (bez ofsetu) mohol byť celkový dojem ešte lepši.

Pokračujeme aj úspešným seriálom Štefana Plišku Malá škola filatelie už jeho 22. časťou o úprave zbierky, keď celé školenie by malo skončiť v decembrovom čísle. Radi by sme uverejňovali podobné školenie aj z oblasti numizmatiky, ale zatiaľ sa nám nepodarilo nájsť ochotného školiteľa. Neviete náhodou o niekom?

Z obsahu októbrového čísla ešte spomenieme: V rubrike Z noviniek našich susedov informujeme o nových vydaniach Českej pošty. V seriáli o našich tvorcoch poštových známok nám A. Paulinyová približuje tvorbu skúsenej umelkyne Kamily Štanclovej - Kállayovej. Prinášame tiež príspevok z oblasti poštovej histórie (D. Evinic) o šekových vplatných lístkoch a M. Gerec opäť doplnil informácie o našich výplatných známkach (50 Sk Komárno). Telekartistov iste zaujme príspevok M. Jobeka, ktorý už v 90. pokračovaní MOT píše o nových predplatených kartách, ktorými možno výhodne volať do zahraničia. V. Kučera 3. časťou pokračuje v seriáli o známkach Nového Zélandu v súvislosti so 150. výročím ich vydávania. V rubrike Hlasy a ohlasy uverejňujeme názor J. Mičku o našich poštových známkach. A potom sú tu tradičné rubriky o našich nových pečiatkach, tiež rad drobných zaujímavostí a informácií, ďalšie pokračovanie našej súťaže, inzercia a oznamy o zberateľských stretnutiach. Októbrová ponuka firmy Zberateľ pri naša ďalšie zaujímavé námety. Nemožno nespomenúť tiež aukčný katalóg, ktorý tvorí prílohu pre predplatiteľov časopisu. Výber vyše 900 položiek, tentokrát aj z oblasti numizmatiky, je dobrou príležitosťou na doplnenie zbierok.

Želáme si, aby vás obsah tohto čísla zaujal a spríjemnil jesenné chvíle a aby časopis bol aj naďalej vašim verným spoločníkom.

Vaša redakcia

ZBERATEL'

Ročník XI. - 2005 • Číslo 10 • Cena 49 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Z noviniek našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuigkeiten unserer Nachbarn (6)
- **Hlasy a ohlasy** / Opinions and responses / Ansichten und Reaktionen (8-9)
- **Š. Pliško: Malá škola filatelie (22)** – Tvorba a úprava zbierky / Short course of philately – Creation and arrangement of a collection / Grundschule der Philatelie – Bildung und Herrichtung der Sammlung (10-11)
- **M. Gerec: Špecializácia slovenských výplatných známok (15)** / Specialisation of Slovak postage stamps / Besonderheiten der Slowakischen Freimarken (12-14)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (90)** / Short column of a phonecard collector / Kurz über die Telephonkarten (15-17)
- **D. Evinic: Šekové vplátne lístky čs. a slovenskej poštovej správy** / Cheque payment forms of Czechoslovak and Slovak postal administration / Scheckanweisungen der tschechoslowakischen und slowakischen Postverwaltung (18-21)
- **V. Priputen: Znižovanie nákladov vydávaných poštových známok v krajinách býv. Sovietskeho zväzu** / Reducing of postage stamp printing in countries of former Soviet Union / Auflagereduzierung von Postmarken in den Ländern der ehemaligen Sowjetunion (23)
- **A. Paulinyová: Z galérie majstrov známokovej tvorby – Kamila Štanclová** / From the gallery of masters of stamp creation – Kamila Štanclová / Aus der Galerie der Meister von Briefmarkenwürfen – Kamila Štanclová (24-25)
- **V. Kučera: Objavovanie a hľadanie súvislostí na známkach Nového Zélandu (3)** / Searching and discovering links on stamps of New Zealand / Entdeckungen und Suchen nach Zusammenhängen auf den Briefmarken aus Neuen Zeeland (28-30)
- **I. Lužák: Koraly a morská huba na ostrovoch Krapanj** / Corals and sponge on Krapanj islands / Korallen und der Meeresschwamm auf den Krapanj Inseln (30)

ZBERATEL®

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Firma ZBERATEL, Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 I ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zíka a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Ďurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 49 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2005 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 490 Sk, s prílohami 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 922 Sk (740 Kč), s prílohami 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1086 (28 €), s prílohami 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo zámořských krajín 1350 Sk (47 USD), s prílohami 1490 Sk (52 USD).

■ **Zaslanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zaslané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo na CD. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 10/2005:**
Redakčná uzávierka 23. septembra 2005
Do tlače zadane 28. septembra 2005
Dátum vydania 4. októbra 2005

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začatého riadku inzerátu je 20 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdzkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEL

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEL, Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov
- z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 7017280 BIC: GIBASK BX

➡ Oznamy firmy ZBERATEL

Od 1. marca 2005 sme na Račianskom mýte 1/D v rovnakých otváracích hodinách ako doteraz.

☎ **novej predajne 0911 250 149, e-mail zberatel@chello.sk**

Redakcia Zberateľa je na pôvodnej adrese Račianska 17, ☎ **02/44 250 149, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk** návšteva redakcie v utorok 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod. Iný termín po dohode.

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Čierny Balog

Slovenská pošta, a. s., vydala 22. 9. 2005 príležitostnú poštovú známku „Čierny Balog“, z emisného radu Technické pamiatky v nominálnej hodnote 24 Sk v náklade 300 000 kusov.

Na známke je zobrazený parný rušeň v zimnej krajine, ktorý ťahá oplénové vozne naložené dlhým drevom.

Známky rozmerov 44 x 27 mm vrátane perforácie (na šírku) na upravenom tlačovom liste s 8 známkami technikou ocelotlače z plochých dosiek v kombinácii s viacfarebným ofsetom vytlačila tlačiareň Poštovní tis-

kárna cenín, a. s., Praha. Medzi dvoma štvoricami známok je viacfarebnou ofsetovou technikou zobrazená parná lokomotíva v stanici.

Slovenská pošta, a. s., súčasne vydala obálku prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s domicom Čierny Balog. Na FDC je kresba rušňa prechádzajúceho cez drevený most. FDC v náklade 3 200 ks vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, jednofarebnou ocelotlačou z plochej dosky.

Autorom výtvarných návrhov emisie je akad. mal. Marián Čapka. Rytinu známky a FDC vytvoril František Horniak. Známka č. 362.

Bohatstvo lesov v okolí Čierneho Hrona a s tým súvisiaca ťažba a spracovanie dreva vyvolali koncom 19. storočia aj problémy s jeho prepravou z miesta ťažby na miesto spracovania. Začiatkom minulého storočia však kapacita a aj kvalita dopravy dreva tradičným spôsobom – splavovaním, prestávala stačiť potrebám rastúceho priemyslu krajiny. Bolo nutné zabezpečiť kvalitnú a plynulú dopravu dreva počas celého roka.

S výstavbou Čiernohronskej lesnej železnice s rozchodom 760 mm sa začalo v roku 1908 a v tom istom roku bol hotový aj prvý, 11 km dlhý úsek trate. Ďalšie vetvy lesnej železnice sa stavali postupne aj za pomoci

vojnových zajatcov z prvej svetovej vojny a viedli do väčšiny dolín povodia Čierneho Hrona. Ich celková dĺžka dosiahla 132 km a vyšplhali sa až k tajomnému Dobročskému pralesu pod mohutným Klenovským Veprom. V stanici Hronec vzniklo prekladisko z Čiernohronskej lesnej železnice na štátnu železnicu. V Čiernom Balogu a na Štiavničke pracovali parné pily zásobované lesnou železnicou. V čase najväčšieho odvozu dreva, v období kalamít 1927 - 1929, sa ročne prepravilo asi 260 000 m³ dreva, v rokoch 1953 - 1955 dokonca až 300 000 m³ dreva. Denne tu premávalo až sedem parných rušňov rôznych konštrukcií, ku ktorým neskôr pribudli aj 3 diesel-hydraulické rušne RÁBA z Maďarska. Železnica okrem nákladnej dopravy zabezpečovala aj prepravu cestujúcich a vozňový park pozostával z oplénových, plošinových, služobných, osobných a špeciálnych vozňov. Prevádzku zabezpečovalo asi 115 zamestnancov a denne sa ňou prepravilo okolo 200 - 250 osôb.

Nástupom automobilovej dopravy do lesov sa v druhej polovici minulého storočia postupne začali rušiť aj lesné železnice. V roku 1982 bola definitívne zastavená prevádzka na zostávajúcich 36 km trate, v tej dobe už poslednej lesnej železnice na Slovensku. Ešte v roku 1982 bola lesná železnica zapísaná do Ústredného štátneho zoznamu kultúrnych pamiatok.

■ Vychylovka

Slovenská pošta, a. s., vydala 22. 9. 2005 príležitostnú poštovú známku „Vychylovka“ z emisného radu Technické pamiatky v nominálnej hodnote 33 Sk v náklade 300 000 kusov.

Na známke je kresba parného rušňa, ktorý ťahá oplénové vozne s dlhým drevom.

Známky rozmerov 44 x 27 mm vrátane perforácie (na šírku) na upravenom tlačovom liste s 8 známkami technikou ocelotlače z plochých dosiek v kombinácii s viacfarebným ofsetom vytlačila tlačiareň Poštovní tis-kárna cenín, a. s., Praha. Medzi dvoma štvoricami zná-

mok je viacfarebnou ofsetovou technikou zobrazená parná lokomotíva prechádzajúca cez most.

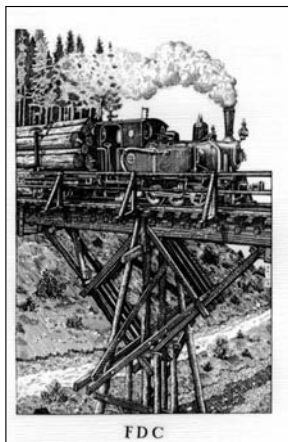
Slovenská pošta, a. s., súčasne vydala obálku prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania

s domicilom Čadca. Na FDC je kresba úvratovej časti trate s rušňom a súpravou s drevom. FDC v náklade 3 200 ks vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, jednofarebnou ocelotlačou z plochej dosky.

Autorom výtvarných návrhov emisie je akad. mal. Marián Čapka. Rytinu známky a FDC vytvoril Mgr. art Arnold Feke. Znáмка č. 363.

Úzkorozchodné lesné železnice boli v prvej polovici minulého storočia typickou súčasťou lesnej dopravy na Slovensku. Cieľom ich budovania začiatkom 20. storočia bolo nahradiť zastaralú prepravu dreva po vode a zabezpečiť rýchlu a spoľahlivú prepravu vyťaženého dreva z lesov na ďalšie spracovanie alebo na železničné stanice štátnych železníc, odkiaľ sa drevo prepravovalo zákazníkom.

Kysucko-oravská lesná železnica patrila medzi najvýznamnejšie a najväčšie lesné železnice na Slovensku. Železnica s rozchodom 760 mm vznikla v roku 1926 spojením dvoch samostatných lesných železníc – kysuckej, ktorá viedla z Ošadnice do doliny Chmúra,

a oravskej vedúcej z Lokce do Erdútiky (dnes Oravská Lesná). Kysucko-oravská lesná železnica mala v roku 1927 dĺžku takmer 110 km, neskôr sa postupným skracovaním odbočiek a rušením trate jej dĺžka postupne znižovala. Železnica bola budovaná na parný pohon a z parných rušňov na nej jazdili stroje z lokomotíviek MÁV,

Henschel, Krauss, ČKD. Z vozňov sa najviac používali oplenové podvozky na prepravu dlhého dreva.

Unikátnou súčasťou lesnej železnice je vybudovaný úvratový systém. Pri prekonávaní sedla Beskyd musela železničná trať na úseku cca 1500 m (vzdušnou čiarou) prekonať prevýšenie 218 m. Projektant tento problém vyriešil pomocou 3 vložených úvratí, pričom úvratové stanice boli aj stanica Chmúra a najvyšší bod trate sedlo Beskydu. Je to jediný zachovaný úvratový systém v Európe, a práve z tohto dôvodu bol úsek Chmúra – Tanečník pri likvidovaní železnice v roku 1972 vyhlásený za významnú technickú pamiatku.

V súčasnosti je železnička prevádzkovaná v úseku cca 3,6 km, súčasný názov železnice je Historická lesná úvratová železnica – Vychylovka a patrí do Múzea

Kysuckej dediny, ktoré je súčasťou Kysuckého múzea v Čadci.

Na známke je zobrazený parný rušeň U 34.901, vyrobený v roku 1909, ťahajúci oplenové vozne s dlhým drevom, ktorý patrí medzi najstaršie úzkorozchodné parné rušne na Slovensku.

■ NL: Vychylovka a Čierny Balog

Slovenská pošta, a. s., vydala 22. 9. 2005 nálepný list k príležitostným poštovým známkam „Vychylovka“ a „Čierny Balog“.

Na nálepnom liste je zobrazená historická parná lokomotíva. V hornej časti nálepného listu je umiestnené logo Slovenskej pošty.

Autorom výtvarného návrhu nálepného listu je akad. mal. Marián Čapka. Nálepný list ofsetovou technikou vytlačila tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor.

■ PL: Riccione

Slovenská pošta, a. s., vydala 26. 8. 2005 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Holička fajansa“ v nominálnej hodnote 9 Sk a prítláčovým motívom „Riccione 2005“.

V lavej časti príležitostného poštového lístka je viacfarebná prítláč loga medzinárodného veľtrhu poštových známok Riccione 2005.

Poštový lístok je vytlačený na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s hologramom a ofsetovou technikou ho vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a. s., Bratislava.

■ PL: 100. výročie Záhorského múzea v Skalici

Slovenská pošta, a. s., vydala 16. 9. 2005 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Holičska fajansa“ v nominálnej hodnote 9 Sk a prítláčovým motívom „100. výročie Záhorského múzea v Skalici“.

V lavej časti príležitostného poštového lístka je viacfarebná prítláč s kresbou budovy Záhorského múzea v Skalici, s erbom mesta Skalica a s nápisom 100. výročie založenia Záhorského múzea v Skalici.

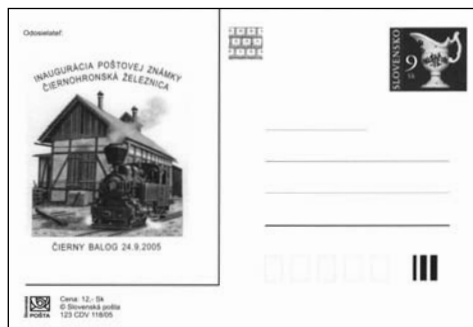

Poštový lístok je vytlačený na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s hologramom a ofsetovou technikou ho vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a. s., Bratislava.

■ PL: Čiernohronska železnica

Slovenská pošta, a. s., vydala 22. 9. 2005 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Holičska fajansa“ v nominálnej hodnote 9 Sk a prítláčovým motívom „Čiernohronska železnica“.

V lavej časti príležitostného poštového lístka je viacfarebná prítláč historickej lokomotívy železničky v Čiernom Balogu s nápisom Inaugurácia poštovej známky Čiernohronska železnica s miestom inaugurácie Čierny Balog a dátumom 24. 9. 2005.

Poštový lístok je vytlačený na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s hologramom a ofsetovou technikou ho vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a. s., Bratislava.

■ COB: 100 rokov Matadoru

Slovenská pošta, a. s., vydala 7. 9. 2005 príležitostnú celinovú obálku s natlačenou známkou „Lipová ratolesť“ v nominálnej hodnote 9 Sk a prítláčovým motívom „100 rokov Matadoru“.

V lavej časti príležitostnej celinovej obálky je viacfarebná prítláč zobrazujúca pneumatiku a pár koní s nápisom 100 rokov Matadoru.

Prítláčový motív vytlačila ofsetovou technikou tlačiareň Knihtlač, Zohor.

(z podkladov SP spracoval -pem-)

Z NOVINIEK NAŠICH SUŠEDOV

Česká republika

Historické traktory

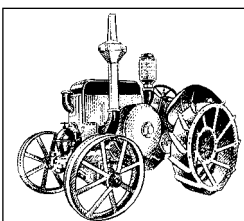
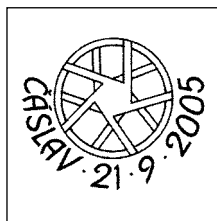
Prvý sériovo vyrábaný traktor dodala v roku 1912 na trh nemecká firma Hanomag. V dvadsiatych rokoch sa začala sériová výroba traktorov aj v Československu. V roku 1926 vyšli z brán plzeňskej Škodovky prvé traktory s označením HT 30. Prakticky súčasne uviedla na trh traktory DB aj pražská strojárna firma Breifeld-Daněk a v roku 1929 začala s ich výrobou aj prostějovská fabrika Wichterle-Kovářik. Muzeum poľnohospodárskej techniky v Časlavi vlastní jednu z najväčších európskych zbierok traktorov a motorových pluhov. V zbierke, z ktorej autor čerpal námety emisie, je zastúpená väčšina svetových značiek traktorov používaných v Českej republike od začiatku 20. storočia.

Na známke hodnoty 7,50 Kč je traktor John Deere 15/27, vyrobený v roku 1923. Zážihový štvordobový dvojvalcový motor s výkonom 37 k pri 800 ot./min je chladený vodou. Traktor má dve rýchlosti vpred a jednu vzad, palivo je benzín a petrolej.

Známka hodnoty 9 Kč zobrazuje traktor Lanz Bulldog HL-12 vyrobený v roku 1921. Dvojdobový vznietový jednovalcový motor s výkonom 12 k je chladený vodou. Traktor má jednu rýchlosť vpred a jednu vzad.

Na známke 18 Kč je traktor Škoda HT 40 vyrobený v roku 1937. Zážihový štvordobový vodou chladený

štvorvalec má pri 1150 ot./min výkon 44 k. Traktor má tri rýchlosti vpred a jednu vzad. Palivo je benzín a petrolej.

Emisia, ktorej autorom a rytcom je Bedřich Housa,

bola vyrobená rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hĺbkotlačou na PL s 50 známkami a má dátum vydania 21.9.2005. Súčasťou emisie sú aj tri obálky prvého dňa vydania a pečiatka dňa vydania.

15. svetový summit o informačnej spoločnosti

Komunikácia je základným spoločenským procesom, základnou ľudskou potrebou a základom organizácie spoločnosti. Svetový summit o informačnej spoločnosti (WSIS) je organizovaný pod záštitou OSN. Jeho prvá fáza sa uskutočnila už 10. 12.

2003 v Ženeve, druhá fáza sa bude konať 16. až 18. 11.

2005 v Tunesi. Cieľom WSIS je pomocou informačných a komunikačných technológií prepojiť všetky obce a vidiecke sídla, univerzity, vysoké, stredné i základné školy, vedecké a výskumné pracoviská, knižnice, kultúrne strediská, múzeá, pošty a archívy, ústredné orgány aj orgány miestnej a verejnej správy, zdravotné strediská a nemocnice. Informačná spoločnosť je chápaná ako spoločnosť využívajúca prostriedky výpočtovej a komunikačnej techniky a na nich postavené služby. Tieto služby a technika sa stávajú určujúcim faktorom rozvoja ekonomiky.

Známka vydaná pri tejto príležitosti 21.9.2005 v nominálnej hodnote 9 Kč symbolicky vyjadruje komunikačné prepojenia. Známkou navrhol Jan Solpera a vyryl Bohumil Šneider.

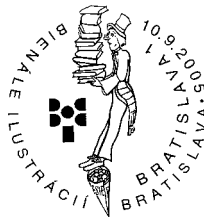
(spracoval -pem-)

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK september - október 2005

dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

■ 9. až 14. 9. 2005 a 29. až 31. 10. 2005 Bratislava 1: **BIENÁLE ILUSTRÁCIÍ BRATISLAVA** • Fr. Horniak • čierna

■ 16.9.2005 Skalica 1: **100. VÝROČIE ZALOŽENIA ZÁHORSKÉHO MÚZEA V SKALICI** • čierna

■ 16. 9. 2005 Vrútky: **750 ROKOV PRVEJ PÍSOMNEJ ZMIENKY / 1250 – 2005** • D. Ertl • čierna

■ 25. 9. 2005 Nová Bystrica pri Čadci: **VYCHYLOVKA / HISTORICKÁ LESNÁ ÚVRATOVÁ ŽELEZNICA** • Marian Čapka • čierna

■ 28. 9. 2005 Žilina 1: **VI. MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA ZÁSTUPCOV POŠTOVÝCH SPRÁV A UNI-VERZÍT** • GÚ: Fr. Horniak • čierna

■ 29. 9. 2005 Galanta 1: **200. VÝROČIE KONSEKRÁCIE FARSKÉHO KOSTOLA / SV. ŠTEFANA KRÁĽA** • Fr. Horniak • čierna

■ 1. 10. 2005 Trenčín 1: **ME JUNIOROV A JUNIORIEK VO VZPIERANÍ** • E. Smažák • modrá

■ 2. 10. 2005 Košice 1: **MEDZINÁRODNÝ MARATÓN MIERU – KOŠICE / 1924** • V. Gaál • čierna

■ 7. 10. 2005 Bratislava 1: **NAJKRAJŠIA SLOVENSKÁ POŠTOVÁ ZNÁMKA 2004** • Š. Kubovič • čierna

■ 15. 10. 2005 Uhrovec, 19. 10. 2005 Myjava, 25. 10. 2005 Bánovce nad Bebravou 1, 6. 11. 2005 Bošaca / Zemianske Podhradie, 10. 11. 2005 Trenčín 1: **ROK LUDOVITA ŠTÚRA / 1815 – 1851** • J. Masárová, J. Korený • čierna

Výstava POŠTOVÉ ZNÁMKY v Rimavskej Sobotě

Pri príležitosti 60. výročia organizovanej filatelie v Rimavskej Sobotě Gemersko-malohontské múzeum v Rimavskej Sobotě spolu s miestnym klubom filatelistov pripravili výstavu Poštové známky, ktorá bola v priestoroch múzea otvorená 22. 9. 2005. Keďže výstava potrvá až do 31. októbra 2005, máte možnosť sa jej zúčastniť a oboznámiť sa s aktivitami jubilujúceho klubu filatelistov. (red.)

Sympózium o poštovej histórii

V poradí už 5. Rakúsko-maďarské sympózium o poštovej histórii sa v dňoch 27.-28. augusta 2005 uskutočnilo v rakúskom St. Georgen am Längsee, asi 25 km severne od Klagenfurtu. Viac ako tisícročný kláštor privítal okolo 50 účastníkov. Zo Slovenska to boli dr. Juraj Pálka a p. Michal Kiššimon. Odznelo viac prednášok, z nich spomeniem: Poštové spojenia medzi Rakúskom a Maďarskom v predznámkovom období; Podobnosti a rozlíšenia rakúskych a maďarských vydaní známok a ich použitie po r. 1867; Pečiatkárské zaujímavosti v 19. stor. v Maďarsku. Všetky prednášky boli bohato doplnené obrázkami, ktoré boli prezentované v elektronickej forme.

Aj keď diskusia z dôvodu náročnosti tém nebola rozsiahla, potvrdila sa potreba takýchto stretnutí, prispievajú k poznávaniu poštovej histórie v blízkych regiónoch. MK

Ad: Okienko špecialistu

Po prečtení článku o plošném nedotisku ocelotisku u známky č. 296 ve Zberateľi 9/2005, str.17, jsem se rozhodl podělit se se čtenáři s podobnou zkušeností u tisku známek ČR.

Sám autor článku uvádí dny, kdy se známka tiskla a upozorňuje na přerušení tisku v důsledku volných dnů ve státní svátek a o víkend.

Se stejným jevem – slabším tiskem ocelotiskové barvy, jsme se v ČR setkali při tisku příležitostné známky č. 363 Josef Dobrovský a u výplatní známky č. 364 Václav Klaus 6,40.

I v těchto případech je prokazatelné, že k zeslabení tisku došlo po víkend. Domnívám se tedy, že dojde-li k přerušení tisku na dva dny, usadí se v ocelotiskové barvě určité složky barvy, ta se potom jeví v horní části zásobníku jako světlejší odstín. Po doplnění zásobníku se opět barva jeví sytá jako při zahájení tisku. Na příložených obrázcích vidíte známku s Václavem Klausem ze dne 14. – 18.7.2003 a na dalším obrázku ze dne 21.7. tedy z pondělí po víkend. Na dalších obrázcích (na 2. str. obálky) vidíte známku s Josefem Dobrovským ze dne 25.4.2003 (pátek) a 28.4.2003 (pondělí). Opět je pouhým okem vidět rozdíl v intenzitě ocelotiskové barvy.

Jsem přesvědčený o tom, že i slabší tisk u známky „Sv. Andrej Svorad, sv. Benedikt“ souvisí s přerušením tisku na dva dny o víkend. Vede mne k tomu i fakt, že v úterý 6.5. je tisk známky opět sytější. Nijedná se tedy o nadměrné opotřebení ocelotiskového válce. Ten je pochromovaný a musí vydržet daleko vyšší náklad. Znamka s prezidentem Klausem má náklad 10 000 000

ks a tiskla se z jedné sady válců. Žádám tímto sběratele slovenských známek, aby se obzvláště se sběrateli dat tisku podívali na další případy, kdy byl tisk známek přerušen o víkend a porovnali takové tisky. Tím se tato teorie potvrdí nebo vyvrátí.

Josef Fronc

Diskusia o slovenskej známkovej tvorbe na chvíľu stíchla, po prázdninách sa zaujímavým príspevkom prihlásil Mgr. Ján Mička, predseda Komisie mládeže ZSF. Dávame priestor jeho názorom a príspevok uverejňujeme v úplnom znení.

Redakcia

Áno, sú to slovenské známky...

Nedávno Zberateľ priniesol príspevok, v ktorom jeho autor rozobral do mnohých podrobností autorskú, grafickú, umeleckú aj tlačiarenskú situáciu okolo slovenských známok. V titulku aj v závere kladie rečnícku, možno trochu provokatívnu otázku „sú to ešte vôbec slovenské známky?“, pričom tento záver odvádzá pravdepodobne z najviac v súčasnosti diskutovaného problému väčšieho používania ofsetu ako ocelotlače pri výrobe slovenských známok a tlače známok v zahraničí.

Nemá zmysel škriepiť sa s autorom o rozdieloch kvality a porovnávania ofsetu a ocelotlače. V tom sú fili-

telisti zajedno, o tom netreba diskutovať. Ale na jeho otázku, či sú to slovenské známky, by mal každý slovenský filatelista odpovedať bez pochybnosti: Áno, sú to slovenské známky! Veď ich vydala Slovenská pošta, oprávnená inštitúcia na vydávanie známok, nesú označenie SLOVENSKO, sú istým prvkom slovenskej štátnosti, používajú sa na úhradu poštovného doma aj zo Slovenska do zahraničia, uznáva ich Medzinárodná poštová únia (a týchto argumentov by bolo aj viac) – tak

prečo také pochybnosti?

Návrhy pochádzajú od slovenských výtvarníkov, a pritom mi vôbec neprekáža ani podiel niektorých českých umelcov na tvorbe niektorých emisií alebo tlač v Poštovní tiskárne cenin v Prahe. Zabudol autor na to, aká bola dlho situácia vo vydávaní československých známok? Kedy bola vydaná prvá československá

známka, ktorá vôbec priniesla motív zo Slovenska? Ako dlho platilo, že československé známky boli prevažne známkami českými, až do okamihu, keď bol do spoločenstva českých autorov prijatý akademický maliar Jozef Baláž s Antonom Hollym emisiou k TANAPu v roku 1957? Dovtedy boli slovenskí umelci v československej známkovej tvorbe zastúpení mierou viac ako skromnou. (Filatelistická tlač vtedy priniesla otázku „Je vôbec otázkou, jak vyřešit napříště spolupráci našich rytců se vzdálenými slovenskými výtvarníky...“ pozri: FILATELIA č. 14, roč. VII, s. 226, kurzíva J. M.). Alebo kedy vstúpil medzi tvorcov známok, medzi vynikajúcich českých rytcov svojimi prácami Martin Činovský ako prvý slovenský rytec známok?

Chápem, že to všetko malo aj svoje historické dôvody, ale tento stav trval neúmerne dlho a tradícia sa udržiavala aj napriek niektorým snahám zmeniť ju.

Slovensko nie je jedinou krajinou, ktorá tlačí svoje známky v cudzine. Na výrobe ďalších poštových produktov sa podieľali a podieľajú okrem Anglicka a Francúzska aj tlačiarne v Česku aj doma na Slovensku. Tlač

známok v zahraničí by nemala byť dôvodom na spochybňovanie ich „slovenskosti“. Odmietla zberateľ Československa Londýnske známky, Mos-

kovské vydanie s TGM alebo ofsetové zvítkové známky len preto, že boli svojho času vyrobené v NDR?

Medzi súčasnými slovenskými známkami sú niektoré nepodarky. (Aj naopak môže niekto povedať, že medzi súčasnými slovenskými známkami sú niektoré zvlášť vydarené známky. To všetko svedčí o tom, aký dôležitý je uhol pohľadu). Najviac sa filatelisti aj ostatní využívatelia služieb pošty ozyvajú pri známkach, ktoré vyšli v malých formátoch a nehovorím o nedostatkoch z výtvarnej stránky, ktorá je nakoniec aj vecou osobného vkusu a osobného názoru. Nuž stalo sa, a všetci dúfame, že vydavateľ sa z toho poučil.

A používanie ofsetu? Stačí pohľad do českých katalógov známok a zistíme, že česká pošta začala s ofsetom vydaním niekoľkých emisií skôr ako na Slovensku. Nie je ale zaujímavé, že ani tradícia českej ryteckej školy, ktorú nik nemôže spochybniť, nemohla zabrániť niekoľkým aféram s výrobou falzifikátov viacerých českých známok a poštových lístkov? Keď, ako sa hovorí, šikovnosť českých ručičiek dokázala prekonať všetky nástrahy ochranných prvkov a náročnosti výroby, ktoré má práve ocelotlač?

Problematika ofsetu a ocelotlače pri výrobe známok (slovenských) bola široko premieľaná v tlači a nemyslím si, že sa už skončila. So svojimi názormi oficiálne vystúpilo vcelku málo filatelistov a funkcionárov klubov

a dnes by sa skoro dalo povedať, že verejnosť tieto známky prijala, na rozdiel od časti filatelistov. Výsledky poslednej ankety o najkrajšiu známku za rok 2004 by nás teda nemali prekvapiť. Máme preto teraz kritizovať tých, ktorí dali svoj hlas ofsetovej známke Pltníkov na Dunajci, pričom na tejto známke spoločnej emisie s Poľskom autor príspevku nenašiel nič dobré??? Má toľko ľudí taký zlý vkus, že dali najviac hlasov prave outseidrovi ankety, čo ho vynieslo na prvé miesto?

V emisnom pláne Slovenskej pošty je stále dosť známok, pripravených na vyhotovenie technikou ocelotlače, či už rotačnej alebo z plochých dosiek a aj keď je pravdou, že ocelotlač pri viacfarebných známkach je zastúpená len jednou rytinou a zvyšok nahrádza ofsetová tlač, nemôžeme povedať, že výsledok je vyslovene zlý. Ocenenia slovenských známok novodobej histórie, aj posledný príklad s Horniakovým ryteckým prepisom známky Medňanského obrazu Potok za humnami, na brehu (z roku 2003) svedčí o tom, že kvalita slovenských známok vo svete sa udržiava. A po Činovskom, Horniakovi, Cigánikovi prichádzajú noví rytci Feké, Vítek, Kruličková. Je otázkou času, aby sa viac prejavili, dokázali svoju kvalitu. Príležitosť nepochybne dostanú, pretože v emisných plánoch známok Slovenskej pošty, ako býva zverejňovaný, sa zastúpenie ocelotlače, alebo pomer ich výroby s ofsetom neudržiava dogmaticky, ale sa čiastočne mení v jej prospech a okrem toho, ocelotlač je mimo známok významne zastúpená v prítláčiacich na FDC.

Radikálna zmena, ktorú priniesol zámer slovenskej pošty s výrobou ofsetových známok, podľa tvrdenia viacerých zberateľov im priniesla sklamanie z ďalšieho odobrania slovenských známok a priviedla ich k myšlienke skončiť s filateliou. Je to priveľmi zjednodušujúce tvrdenie, keď vieme, že počet organizovaných zberateľov klesá celosvetovo v mnohých krajinách.

Dôvody poklesu členstva a nezájmu o filateliu okrem zmeny tlačovej techniky, rastu nominálnych hodôt alebo nadmerného počtu vydávaných známok je treba hľadať aj inde, lebo je to fenomén, ktorý má viac príčin. Mali by sa tým viac zaoberať funkcionári zväzov. Od starostlivosti o filatelistickú mládež, propagačnú prácu v kluboch filatelistov, v prieniku medzi verejnosť, v informovanosti členov zväzu, v ich odbornom vzdelávaní, v skvalitňovaní práce orgánov zväzu na všetkých úrovniach, klubmi filatelistov počnúc. A nepochybujem, že tu svoju úlohu v pozitívnom smere môže zohrať dobrá spolupráca s poštou.

Ján Mička

MALÁ ŠKOLA FILATELIE (22)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Štefan J. Pliško

Myslieť si, že nahromadené známky, celiny a celistvosti, či iný filatelistický materiál, zhruba roztriedený je už zbierkou, by bolo nepochopením vlastnej podstaty filatelie. Možno kedysi, v čase filatelistického praveku to postačovalo, pretože známky sa používali aj na iné ako na zberateľské účely v dnešnom ponímaní; často totiž slúžili na polepovanie tienidiel lampy, na tapetovanie stien alebo na zhotovovanie koláží a pod.

Vytvoriť akúkoľvek, teda aj filatelistickú zbierku, vyžaduje okrem potrebných vedomostí o predmete daného záujmu aj dodržanie istých zásad, zodpovedajúcich tomu-ktorému zberateľskému odboru alebo smeru. Keďže zbierku pokladáme za súbor predmetov nášho záujmu, musíme z nahromadeného materiálu vybrať len také kusy, ktoré plne zodpovedajú požiadavkám nášho zberateľského zámeru. Ostatný materiál však nezhadzujeme, ale odložíme, podľa možnosti roztriedený, do označených obálok alebo do zásobníka. Môže nám neskôr slúžiť na výmenu alebo na rozšírenie a doplnenie zbierky. **Zásobník** je viazaná kniha (najčastejšie formátu A 4, ale sú aj menšie formáty) z hrubých čiernych alebo bielych listov s prievitnými páskami na

Praktický zásobník na obálky prvého dňa vydania (FDC)

zasúvanie známok a ďalšieho filatelistického materiálu. Sú aj iné zásobníky, ktoré sa hodia na úschovu celín, FDC, prípadne celistvostí, i keď tieto môžeme uložiť aj do vhodne upravených škatulí.

O zbierke však začneme hovoriť až vtedy, keď máme vytriedený materiál **systematicky** uložený v albumoch alebo iným spôsobom. **Album** je základnou filatelickou pomôckou a má rôzne podoby. V podstate sú to jednotlivé listy pevne zviazané do knihy, prípadne voľné listy zovreté perovými doskami alebo v euroobaloch vložené do krúžkových zakladačov; zbierkou však môžu byť aj voľné listy uložené vo vhodných škatuliach. Albumové listy môžu mať predtlačené políčka na známky alebo sú bez predtlaču. Zberateľ si usporiadanie filatelistického materiálu (známky, celiny, celistvosti) rieši podľa svojich vlastných predstáv. Spôsob ukladania známok do zbierky prekonal v rámci svojho vývoja, tak ako všetko okolo nás, dlhú cestu, ktorú si môžeme v krátkosti pripomenúť.

Na počiatku našej záľuby sa známkam a ich uskladneniu nevenovala taká pozornosť dnes. V prvom rade ich bolo podstatne menej a hodnota známok, ktoré zberateľ získal darom alebo zo starej korešpondencie, prípadne

Hungary		Ungarn		Hongrie	
Gezähnt 11½ (Linienzählung) — 1898/99 — Wasserzeichen: hohe, schmale Krone im Eirund					
	(schwarz) Krone im Quereirund Wertziffern schwarz Unterdr. blaßblau 2 (kr.) lilaschwarz	Unterdr. blaßgr. 3 (kr.) grün/schwarz	 11 ½ Wz. über etwa 6 Mrk gehend 5 (kr.) rot/schwarz	Unterdruck gelb 8 (kr.) orangefschwarz	Unterdruck blaßblau 10 (kr.) blau/schwarz
Unterdr. grün 11 ½ 12 (kr.) braun/schwarz	Unterdruck blau 15 (kr.) weinrot/schwarz	Unterdruck blaßgrau 20 (kr.) grau/schwarz	Unterdruck rosa 24 (kr.) braun/lila	Unterdr. braun 30 (kr.) grün/schwarz	Unterdruck orange 50 (kr.) ziegelrot/schw.

Predtlačený albumový list nemeckej firmy KA-BE z obdobia počiatkov ich ponuky na trhu

výmenou „kus za kus“, bola zanedbateľná. Známkový alebo výstrižky z celín sa väčšinou lepili celou plochou do starých zošitov a len neskôr sa prílepovali páskami odstrihnutými z polepených okrajov obálok, prípadne bežnými lepiacimi páskami. (Často si spomínam na svoj prvý „album“, ktorým bol zapísaný učiteľský notes môjho otca, kde som vedľa známok jeho žiakov spoľahlivo -šusterským popom- lepil svoje známkové poklady.)

Vzrastajúci záujem o filateliu, vyvolaný aj počtom krajín vydávajúcich známky, si vynútil hľadať vhodný spôsob ukladania známok. Prvé albumy sa začali objavovať v druhej polovici 19. storočia. Okolo roku 1862, ako predzvesť albumov, nakladateľ Wuttig z Lipska vydal voľné listy so štvorčekovou podtlačou a neskôr aj s predtlačenými rámečkami bez textov. Prvý skutočný album vydal v roku 1864 istý Justin Lalliers vo Francúzsku. Boli to pevne zviazané listy, ktoré mali v záhlaví uvedené názvy jednotlivých krajín, zemepisné údaje, peňažnú sústavu a pod. Predtlačené políčka na jednotlivé známky boli zoradené podľa rokov vydania, mali uvedenú hodnotu známky a jej farbu. Bol to súčasne aj prvý pokus o katalogizáciu známok.

Onedlh však prišlo k podstatným zmenám albumov pre zberateľov. Prestalo sa s vydávaním pevne zviazaných listov pre známky celého sveta a namiesto nich sa začali objavovať albumy jednotlivých krajín. Bol to významný vydavateľ albumov. Gustav Bausche, nasledovník vydavateľa Wuttiga, ktorý začal takéto albumy vydávať pod obchodným názvom SCHAUBEK (názov vznikol prehodením písmen jeho priezviska), ktoré sú

ešte dnes známe a používané mnohými zberateľmi.

Po roku 1874 prišlo k zásadnému prelomu vo vydávaní albumov. Príčinou bol narastajúci počet krajín vydávajúcich známky, a tým aj zvyšujúci sa počet známok; zberatelia sa začali špecializovať na určité oblasti, takže pevne zviazané albumy už nevyhovovali ich požiadavkám. Preto vznikali t. zv. permanentné albumy, ktorých listy sa dali priebežne dopĺňať. Táto úprava mala a má aj dnes tú výhodu, že sú listy určené na základné známky a hárčeky, a zvlášť na ďalšie predmety zberateľského záujmu ako sú tlačové listy, kupóny a ich varianty, typy a pod. Na ďalšie listy možno uložiť aj celiny a celistvosť. Listy sú určené na vkladanie do perových dosiek (takéto listy v minulosti u nás vydával Pofis) alebo modernejším spôsobom na vkladanie do priesvitných eurobalov a následne do krúžkových zakladačov.

Vývoj však pokračoval ďalej, prehlbovala sa špecializácia jednotlivých vydavateľov, vznikli nové smery vo filatelii ako sú námetová a dokumentačná filatelia, poštová história, aerofilatelia a ďalšie. Zberatelia sa zároveň snažili dať do úpravy zbierky aj niečo vlastné. A tak sa čím ďalej tým častejšie objavujú albumové listy vlastnej úpravy. Podporuje to tiež rozvoj a dostupnosť výpočtovej techniky, keď v súčasnosti už nie je problémom aj v domácich podmienkach albumové listy navrhnuť a ich aj realizovať.

Možno teda predpokladať, že na generálne zbierky jednotlivých známokových krajín budú albumové listy ponúkať obchodníci s filatelistickým tovarom a na iné druhy zbierok si albumové listy mnohí filatelisti zabezpečia vo vlastnej réžii. ■

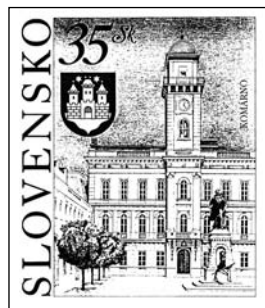
Špecializácia slovenských výplatných známok (15)

Miroslav Gerec

Znáмка č. 233 Komárno 50 Sk

Výplatnú známku „Komárno“ vydalo Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky 26. apríla 2001. Známkou, na ktorej je radnica a mestský erb, navrhol Dušan Grečner a vyryl český rytec Martin Srb. Kombináciou rotačnej ocelotlačie a dvojfarebnej hĺbkotlačie ju vytlačila Poštovní tiskárna cenín, a. s., Praha. Tlačová forma známky obsahuje dva priehradkové listy (PL) po 100 známkových poliach (ZP). Obálku prvého dňa vydania vytlačila ofsetom tlačiareň Knihtlač Gerthofer, Zohor. Vydanie známky bolo oznámené v Poštovom vestníku Slovenskej pošty [1] a vo Spravodajcovi MDPT SR [2].

Nominálna hodnota známky je obvykle vytlačená ocelotlačou. Pri dodatočných zmenách hodnôt, keď je už hotová rytina s pôvodnou hodnotou, tlačiareň zabezpečí jej odstránenie (odrýpnutie alebo obrúsenie) z molety a nová hodnota je vsadená do kresby inej, hĺbkotlačovej farby. Takto to mohlo byť aj v tomto prípade, pretože pôvodne plánovaná nominálna hodnota tejto známky bola 35 Sk. Skratka meny je vytlačená čiernou ocelotlačou a nominálna hodnota 50 červenu hĺbkotlačou. Nominálna hodnota je vykreslená aj v modrej farbe (negatívne), takže posunutia farieb sa prejavujú bielymi kontúrami nominálnej hodnoty.

Reprodukcia návrhu známky s pôvodnou nominálnou hodnotou 35 Sk. Na okraji je rukou písaná poznámka „Texty vysádzaf z bezpätkového písma zhodne s grafickou úpravou emisného radu Mestá“.

šiu dotlač tejto výplatnej známky, avšak podľa posledných informácií Technická ústredňa pôšt Bratislava, ktorá objednáva tlač známok a distribuuje ich na poštové úrady, z dotlačou nepočíta a poštám bude posielat kombinácie známok nižších nominálnych hodnôt.

Na tlač výplatnej známky „Komárno“ bol použitý

Rozkresba rytiny známky s upraveným písmom a novou nominálnou hodnotou 50 Sk.

španielsky papier a na perforáciu známok bola použitá zostava s malými priemermi perforačných otvorov. Zaujímavosťou tejto známky je výroba nového tlačového valca pre červenú farbu pred dotlačou. Valec bol poškodený povodňou v lete 2002, ktorá zasiahla aj pražskú Poštovú tlačiareň cenín. Na novom valci sa už nevyskytujú doskové chyby a absuntuje aj farebná testovacia stupnica na pravom okraji PL 2.

Doskových chýb má táto známka veľmi veľa. Iba štyri – na ZP 2/12, 2/38, 2/85 a 2/97 však zaraďujeme medzi výraznejšie. Dve z nich (v červenej farbe) sa vyskytujú iba v základnej tlači.

Doskové chyby na PL 1 (s lichobežníkovými autotrovnými značkami na dolnom okraji)

Okraje: Nové AZ. FTS (štvorce s číslami) pre modrú farbu na pravom okraji hore. Zvislá čierna čiarka vľavo od ZP 1/91, nad 1/3, vpravo hore od 1/10 (v reze) a pod 1/99 (v reze). Tenké šikmé červené čiarky pod ZP 1/91, 92, 96 a 100. Mnoho ďalších nevýrazných zvislých čiarok a šikmých červených čiarok na všetkých okrajoch.

DCH ZP 1/5 Tenká šikmá červená čiarka pod prvým písmenom „S“ nápisu „SLOVENSKO“ (len v ZT), tenká vlnitá biela čiara v modrom pozadí vpravo od veže, modrý bod vpravo od písmen „GR“ mena autora „GREČNER“.

DCH ZP 1/8 Tenká vlnitá biela čiara v modrom pozadí vľavo pod erbom.

DCH ZP 1/11, 12 Tenká vlnitá biela čiara v modrom pozadí vpravo od veže.

DCH ZP 1/16 Tenká šikmá biela čiara v modrom pozadí vľavo od veže, modrý výbežok vpravo od písmen „ER“ mena autora „GREČNER“.

DCH ZP 1/28 Modrý výbežok v bielej ploche erbu.

DCH ZP 1/34 Malý červený výbežok zo „strišky“ hodnotovej číslice „5“ (len v ZT).

DCH ZP 1/36 Dve tenké krátke zvislé čierne čiarky na hornom okraji nad písmenami „ĀRN“ názvu „KOMĀRNO“.

DCH ZP 1/41 Dlhá tenká šikmá čierna čiarka vľavo od písmen „SLOVE“ nápisu „SLOVENSKO“ (v perforácii).

DCH ZP 1/55 Tenká krátka čierna čiarka vľavo od písmen „OV“ nápisu „SLOVENSKO“, tenká zvislá čierna čiarka v ľavom bielom pruhu dlažby, šikmá červená čiarka v ľavom bielom pruhu dlažby (len v ZT).

DCH ZP 1/70 Prerušená dlhá tenká šikmá čierna čiarka pod písmenami „ĀR“ názvu „KOMĀRNO“, dve krátke zvislé čierne čiarky v bielych pruhoch dlažby.

DCH ZP 1/83 Štyri tenké zvislé čierne čiarky v bielych pruhoch dlažby.

DCH ZP 1/91 Dlhá tenká šikmá červená čiarka vpravo od erbu (len v ZT).

Doskové chyby na PL 2

Okraje: FTS (štvorce s číslami) pre červenú farbu na pravom okraji hore (len v ZT). Zvislá čierna čiarka vľavo od ZP 2/71 (2x), 81 (2x) a vpravo od 2/40. Tenké šikmé červené čiarky vľavo od ZP 2/1, 2/11 a 2/21, nad 2/1 a 2/5. Mnoho ďalších nevýrazných zvislých čiernych a šikmých červených čiarok na všetkých okrajoch.

Ukážky chýb stierania hlbkotlačových farieb – modré flaky na ZP 2/60, 69, 70 a na pravom okraji PL, rozliata červená farba zasahujúca 10. stĺpec PL 1.

DCH ZP 2/10 Červený bod v druhom písme „O“ nápisu „SLOVENSKO“ (len v ZT).

DCH ZP 2/12 Zvislá čierna čiarka na pravom okraji vo výške podstavca pomníka.

DCH ZP 2/12-22 Tenká šikmá červená čiarka z pravého dolného rohu hornej známky do pravého horného rohu dolnej známky (len v ZT).

DCH ZP 2/14 Biely bod v modrom pozadí v hodnotovej číslici „5“.

DCH ZP 2/15 Modrý bod na hornom okraji známky nad hodnotou „50“.

DCH ZP 2/18-28 Dlhá tenká šikmá čierna čiarka cez ľavý biely pruh dlažby hornej známky ku skratke meny „Sk“ dolnej známky.

DCH ZP 2/31 Viaceré tenké šikmé červené čiarky (len v ZT) – cez pravý biely pruh dlažby, cez podstavec pomníka a v pravom dolnom rohu známky (zasahuje do pravého horného rohu ZP 2/41).

DCH ZP 2/97 Červený bod pod hodnotovou číslicou „5“ (vyskytuje sa len v ZT).

DCH ZP 2/76 Tri tenké krátke zvislé čierne čiarky vpravo od písmena „E“ nápisu „SLOVENSKO“.

DCH ZP 2/84 Modrý bod na dolnom okraji pod dverami radnice.

DCH ZP 2/85 Oblúkovitá červená čiarka na hornom okraji nad písmenom „S“ skratky meny „Sk“, krátka tenká šikmá červená čiarka na hornom okraji nad písmenami „ÁR“ názvu „KOMÁRNO“ (obidve len v ZT).

DCH ZP 2/91 Tenká krátka zvislá čierna čiarka vpravo od písmena „E“ nápisu „SLOVENSKO“.

DCH ZP 2/95 Tenká krátka zvislá čierna čiarka na hornom okraji uprostred.

DCH ZP 2/97 Červený bod pod hodnotovou číslicou „5“ (len v ZT), prerušená tenká zvislá čierna čiarka vľavo od písmen „VE“ nápisu „SLOVENSKO“.

Ukážka poštového použitia - jednoznámková frankatúra na doporučenom liste so službou „Dobierka“, Dubnica nad Váhom 1, 20. 11. 2002.

DCH ZP 2/99 Tenká krátka zvislá čierna čiarka vpravo od písmena „E“ nápisu „SLOVENSKO“.

Spomedzi výrobných chýb môžeme uviesť výskyt menších nedotlačí ocelotlače a chyby stierania hlbkotlače v základnej tlači.

Za zapožičanie kópie pôvodného výtvarného návrhu a kópie ryteckej rozkresby ďakujem Poštovému múzeu v Banskej Bystrici.

Miroslav Gerec

Literatúra:

- [1] Vydanie bežnej výplatnej poštovej známky „Komárno“, Poštový vestník Slovenskej pošty, ročník 2001, čiastka 7, opatrenie 97
- [2] Vydanie bežnej výplatnej poštovej známky „Komárno“, Spravodajca MDPT SR, ročník 2001, číslo 3, strana 53
- [3] Oznámenie o vydaní známky: Zberateľ 2001/4/2
- [4] mg: Výplatná známka Komárno, 50 Sk, Zberateľ 2001/7/8
- [5] K. Nemečká: Posuny farieb na známkach, ZB 2003/1/13
- [6] gerec.miro@pobox.sk: Neočakávaná zmena pri prvej dotlači výplatnej známky „Komárno“ 50 Sk, Zberateľ 2003/7/1

Číslo dotlače	Stroj	Poloha dátumu tlače a čísla listu (vľavo od ZP...)	Dátum tlače	Deň v týždni	Papier	Priemer perf. otvorov	Číslo listov
ZT	W3	11-21 41-51	19.02.2001	Po	fls	MO	3735x
ZT	W3	11-21 41-51	20.02.2001	Ut	fls	MO	4077x
1	W3	31-41 61-71	28.03.2003	Pi	fls	MO	01056

MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU

/90/

RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV
TELEFÓNNYCH KARIET

Marian Jobek

Čo nového pribudlo do našich zbierok slovenských verejných TK

V MOT 86 som naposledy opisoval novovydané slovenské verejné TK od Slovak Telecomu (A 196 a A 197), ktoré boli dodané na trh ako prvé karty roku 2005. Medzičasom Slovak Telecom vydal ďalšiu kartu, keď do avizovanej číslovanej 10 kusovej série hokejových klubov ST Extraligy pribudla karta s vyobrazením hráča a loga MHK 32 Liptovský Mikuláš pod poradovým číslom 6 (obrázok vpravo). Slovak Telecom sa tak „prehupol“ do druhej polovice vydávaných kariet z plánovanej série s námetom hokejových klubov ST Extraligy.

A 198 **č. 6 MHK 32 Liptovský Mikuláš** **čip GEM 6a**
3/2005 50 000 ks 120 Sk (60 jednotiek) 50 000 ks

Zatiaľ nie je vylúčené, že sa v budúcnosti na karte objavia aj iné varianty čipov. Na karte A 198 je použitý klasický číslovač TČi (v hornej časti zaoblený), ktorý má však rôznu veľkosť. Číslovač je umiestnený opäť vpravo dolu na jej zadnej strane, tak ako na karte A 193, A 194 a A 196.

Keďže jednotlivé karty z tejto série som začal predstavovať už pred niekoľkými mesiacmi (MOT 91), a ako som predpokladal, že sa medzičasom objavia aj doteraz neuvedené varianty čipov, predkladám krátku rekapituláciu doteraz známych variantov čipov na verejných TK č. A 193 až A 198.

A 193	Hokejista-Dukla Trenčín (č. 1)	03/2004	180+20 Sk	GEM 6b	50 000
A 194	Hokejista-HKM Zvolen (č. 2)	04/2004	120 Sk	GEM 6b	50 000
A 195	Hokejista-Slovan Bratislava (č. 3)	05/2004	120 Sk	GEM 6a, GEM 6b	50 000
A 196	Hokejista-HC Slovan Žilina (č. 4)	01/2005	180+20 Sk	GEM 6a, GEM 6b	50 000
A 197	Hokejista-HC Košice (č. 5)	02/2005	120 Sk	GEM 6a, GEM 6b	50 000
A 198	Hokejista-MHK Liptovský Mikuláš (č. 6)	03/2005	120 Sk	GEM 6a,	50 000

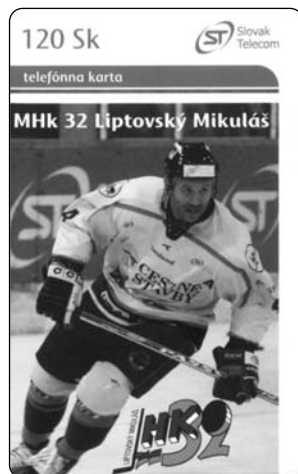
X tel – nová telekomunikačná spoločnosť na trhu SR

V MOT 51 až 54, MOT 69 a MOT 74 som sa postupne a podrobne zaoberal novými spoločnosťami, ktoré sa začali objavovať na telekomunikačnom trhu Slovenskej republiky a ktoré mali byť súčasne zárodkom akejsi rodia-

cej sa protiváhajú telekomunikačného monopolu – t. č. Slovak Telecomu (transformácia názvov od roku 1993 – pozri MOT 70). Odvtedy uplynul už dosť dlhý čas, ale na rozdiel od minulosti, keď som konštatoval, že pri „rúcaní“ monopolu sa nič podstatnejšie neudialo, medzičasom došlo predsa k výraznej zmene v tom smere, že monopol bol rozhodnutím Telekomunikačného úradu SR prinútený od 1. augusta 2005 uvoľniť prístup na trh aj iným telekomunikačným spoločnostiam. Nové spoločnosti sa začínajú aktivovať (napr. porovnávaním taríf monopolu a nimi ponúkaných taríf – napr. inzerátmi v dennej tlači). Len budúcnosť ukáže, či koncoví užívatelia telekomunikačných služieb budú ochotní zmeniť doteraz používaného operátora. Táto skutočnosť však skôr „smeruje“ do oblasti pevných línií, a nie je predmetom tohto článku.

Z hľadiska dnešnej témy nás zaujíma nový telekomunikačný operátor na slovenskom trhu z pohľadu poskytovania telekomunikačných služieb prostredníctvom medzinárodných predplatených telefónnych kariet. Tým je spoločnosť X-tel. V priebehu tohtoročných prázdnin (nie je mi bližšie známe v akom konkrétnom termíne) spoločnosť uviedla na trh, predovšetkým prostredníctvom pobočiek Slovenskej pošty, a. s., na celom území Slovenskej republiky medzinárodnú predplatenú telefónnu kartu pod názvom „EZ PHONE“. Ide o klasickú „prepaid kartu“ s predplateným kreditom a v tomto prípade s 11-miestnym PIN kódom v tvare xx xxx xxx xxx, ktorý sa nachádza na zadnej strane karty vpravo hore.

Používanie kariet „EZ PHONE“ je identické ako pri ostatných kartách s PIN kódom s predplateným kreditom. Podmienkou je ako vždy prístup k akémukoľvek telefónnemu prístroju s tónovou voľbou. Rozdiel je, že užívateľ v Bratislave sa pripája priamo cez telefónne číslo **5830 3993** a z iných miest Slovenskej republiky cez telefónne číslo **02/5830 3993**. Pri tomto spojení je spoplatňovaná doba spojenia v závislosti od poskytovateľa spojenia (napr. z pevnéj linky dobu pripojenia v Bratislave na číslo 5830 3993, resp. 02/5830 3993 z iných miest Slovenskej republiky spoplatňuje Slovak Telecom, cez mobilného operátora čas spojenia spoplatňuje kon-

krátky mobilný operátor. Z uvedeného vyplýva, že náklady na samotné spojenie cez „EZ“ kartu sa navyšujú ešte o poplatky za pripojenie účtované konkrétnym sprostredkovateľom spojenia. Z niektorých miest Slovenskej republiky možno poskytnúť spojenie na operátora „EZ“ karty cez VOIP (zelené bezplatné) číslo **0602 0000 10**. Konkrétne ide o mestá Bratislava, Košice, Banská Bystrica, Prešov, Trenčín, Trnava, Nitra, Žilina a niekoľko okresných miest Dunajská Streda, Levice, Topoľčany a Zvolen (tu sa možno domnievať, že v budúcnosti, ak sa spoločnosť udrží na trhu, počet miest Slovenskej republiky sa môže rozšíriť). V tom prípade užívateľ platí navyše paušálnu sadzbu + 1,5 Sk/min. a neplatí žiadne iné poplatky za sprostredkovanie telefonického hovoru iným operátorom. Treba však doplniť a spresniť, že na toto číslo nemožno volať z telefónnej budky ani z mobilného aparátu.

Ďalší postup pri telefonovaní s touto kartou je nasledujúci. Treba zvoliť konkrétny kód jazyka, v ktorom chceme komunikovať so systémom, ktorý nás sprevádza pri nadväzovaní spojenia s „EZ“ kartou. Tu treba kvitovať, že priamo na „EZ“ karte sú uvedené už konkrétne kódy 9 jazykov (tak ako znejú v danom jazyku), a to v nasledujúcom poradí: 1-slovensky, 2-magyar (maďarsky), 3-english (anglicky), 4-deutsch (nemecky), 5-francais (francúzsky), 6-espanol (španielsky), 7-pycccku (rusky), 8-čínske znaky (mandarínsky) a 9-arabské znaky (arabsky), pričom posledné dva si netrúfam znázorniť ich písmom. Praktickou výhodou tejto skutočnosti je, že zákazník nestráca zbytočné desiatky sekúnd, ktoré by inak za sprostredkovanie spojenia zaplatil operátorovi, ktorý by mu cez hlásku postupne vymenúval jednotlivé kódy a názvy jazykov (nemusím nikomu, kto má s tým skúsenosti z praxe – napr. s mobilnými operátormi, že veľmi pomaly a zdĺhavo), až by sa dostal k tomu „svojmu“ jazyku. Nasledujúce kroky sú viac menej štandardné ako u iných predplatených telefónnych kariet – zadáva sa 11-miestny PIN kód, systém Vám oznámi Váš zostatok v Sk, ktorý ešte môžete použiť, následne Vás vyzve zadať číslo destinácie (vo vnútrozemí konkrétne telefónne číslo účastníka v Bratislave alebo smerové číslo a konkrétne telefónne číslo účastníka mimo Bratislavu).

Poznámka: Takéto druhy spojenia sa zákazníkmi asi príliš nepraktizujú, pretože tarifa za spojenie na účastníka cez „EZ“ kartu na území Slovenskej republiky je 5,32 Sk za minútu, k čomu treba prirátať ešte poplatky za spojenie sprostredkovateľovi spojenia. Súčasne treba všeobecne konštatovať, že v prípade spojenia cez systém „EZ“ karty sa hovory spočítajú nevýhodnejšou minútovou a nie výhodnejšou sekundovou tarifikáciou (t. zn. aj začatá minúta sa spočítava ako celá minúta).

Pokračujem však v postupe v prípade nadväzovania spojenia do cudziny. Účastník zadá číslo destinácie danej krajiny, kam chce telefonovať (00 + kód krajiny +

telefónne číslo účastníka). Systém Vám oznámi, koľko minút môžete zo zostatkom Vášho kreditu telefonovať s účastníkom v cudzine. V prípade, že chcete v telefonovaní pokračovať s iným účastníkom, treba stlačiť na aparáte t. zv. mriežku (#). Tu treba kriticky poznamenať, že na karte je uvedené „stlačte #“ (t. j. jedenkrát) a v bode 8 inštrukcií uvedených na ich internetovej stránke www.ezcard.sk je uvedené „stlačte # dvakrát“. Neskúšal som, čo je správne.

„EZ“ karta je k dispozícii v troch hodnotách 150 Sk, 300 Sk a 500 Sk. Karta sa predáva nezabalená, s prekrytým strierateľným PIN kódom. Ku karte obdržíte letáčik, na ktorom okrem pokynov na telefonovanie sú uvedené aj konkrétne tarify pre vybrané najznámejšie a najdôležitejšie destinácie. Z tých, ktoré sú uvedené – spolu ich je 35 (vrátane Slovenska) – spomeniem niektoré mimoriadne zaujímavé tarify na volanie do cudziny. Podotýkam, že na rozdiel od niektorých spoločností, ktoré špekulatívne udávajú niekde v úzadí a malými písmenami informáciu, že sadzby sú bez DPH, na letáčiku k „EZ karte“ je jasne a zrozumiteľne napísané, že všetky tarify už zahŕňajú aj DPH, t. zn., že ide o konečné ceny pre zákazníka z pohľadu čerpania jeho predplateného kreditu. Posúďme však niektoré tarify. Volanie do Austrálie (čo som si po kúpe karty ihneď osobne vyskúšal) je za neuveriteľnú cenu – 2,92 Sk/minútu vrátane DPH (to ešte nie je tak dávno, čo som sa za takúto cenu nedovolal z Bratislavy napr. ani do Trnavy!) Z letáčika sa ešte zrozumiteľne dozviem, že 150 Sk predplatený kredit mi vystačí na telefonovanie do Austrálie na 51 minút, 300 Sk predplatený kredit mi vystačí na 102 minút a 500 Sk predplatený kredit mi vystačí až na 171 minút. Takáto informácia sa nachádza aj pri každej z ostatných 34 destinácií. Spomeniem ešte niektoré z nich, napr., že Belgicko je „drahšie“ o 4 haliere, t. zn. sadzba je 2,96 Sk/za minútu, Česká republika stojí 2,55 Sk/min., Fínsko „až“ 3,47 Sk/min., Čína 2,86 Sk/min., Francúzsko 2,76 Sk/min., Holandsko 2,68 Sk/min., Japonsko 3,36 Sk/min., Kanada, USA a Veľká Británia dokonca len po 2 Sk/ min. (!), Maďarsko 3 Sk/min., Nemecko 2,35 Sk/min., Poľsko a Rakúsko po 2,55 Sk/min., Rusko 3,85 Sk/min., Španielsko 2,78 Sk/min., Švajčiarsko 2,80 Sk/min., Taliansko 2,82 Sk/min. atď. V prípade, ak si zákazník želá spojenie do menej známejších destinácií, môže si tarify zistiť na uvedenej webovej stránke www.ezcard.sk.

„EZ“ kartu možno štandardne použiť 6 mesiacov po prvom použití. Táto karta nie je určená na telefonovanie zo zahraničia na Slovensko. Čo je menej štandardné (možno je to len nejasne na karte napísané) je, že citujem: „Karta nie je finančne vratná“. Z tohto textu mi vyplývajú niektoré otázky. Nie je mi jasné, ako je to potom s reklamáciou? Kto je adresátom reklamácie? Na karte zotriem ochrannú vrstvu nad PIN kódom

a z nejakých dôvodov (napr. technických) nebudem môcť kartu použiť. Čo s ňou, „hodím do ju koša aj s kreditom“ alebo sa mám sťažovať na „lampárni“? Alebo na karte nezotriem ochrannú vrstvu nad PIN kódom a kartu by som chcel za pár dní napr. na pošte, na základe potvrdenky vrátiť, taktiež „nemám šancu“? To predsa je v praxi možné s podstatne drahšími predmetmi osobnej spotreby.

Karta je vyrobená z papierového kartónu. Spredu aj zozadu karty dominuje bielo-žltá farba (obrázok na obálke). Pokiaľ ide o dizajn karty, z môjho vlastného osobného, predovšetkým zberateľského, pohľadu je dizajn karty nepríťažlivý, nezaujímavý a veľmi fádny. Je mi jasné, že tieto skutočnosti nie sú vonkoncom zaujímavé pre bežného užívateľa. Sú však veľmi zaujímavé pre nás, zberateľov kariet, ktorí si želajú, aby karta mala nielen dobré užívateľské vlastnosti (čo „EZ karta“ nespochybniteľne má), ale bola aj oku lahodiaca. Stačí sa len poobzerať, ako to beží vo svete (napr. vo Švajčiarsku),

pozrieť sa do našich zbierok alebo dokonca v posledných týždňoch aj doma napr. na dobijacie kupóny ORANGE s motívami „STAR WARS“ (t. j. „Hviezdne vojny“), o ktorých plánujem písať v najbližšom čase.

Z uvedeného textu vyplýva, že každý zákazník, ktorý je nútený telefonovať do zahraničia a použije „EZ“ kartu, môže aj napriek niektorým spomínaným drobnostiam skutočne ušetriť v porovnaní so všetkými doteraz nám známymi operátormi, ktorí poskytujú spojenie zo Slovenskej republiky do zahraničia, či už z pevných liniek alebo prostredníctvom mobilných sietí. Svojimi stanovenými cenami spoločnosť X-tel zatiaľ „prevalcovala“ celú konkurenciu. Mojim cieľom ani úlohou nie je propagovať žiadnu spoločnosť ani jej produkt, ale uvedené konštatovanie je zatiaľ tvrdá realita a je namieste. Uvidíme, čo však prinesie v tomto smere ďalšia budúcnosť.

spracoval: **mjobek**

Apimondia 2005 na poštovej známke

V dňoch 21. až 26. augusta 2005 sa v írskom hlavnom meste Dublin konala XXXIX. svetová konferencia a výstava včelárstva - APIMONDIA 2005. Táto výstava sa koná každé dva roky vždy v inej krajine s tematikou

včelárstva, včelích produktov, včelárskej techniky a technológie.

Súčasťou výstavy sú odborné a vedecké semináre v celej oblasti včelárstva a jeho významu pre poľnohospodárstvo a prírodné prostredie, využívanie včelích produktov v humánnej a veterinárnej terapii, ako aj ostatné využitie včelích produktov ako potraviny a súčasť funkčných potravín.

Výstava sa konala v komplexe historických budov Royal Dublin Society (1731). Na tomto svetovom včelárskom podujatí boli ocenené aj slovenské včelárske produkty. Zlatú medailu Apimondia 2005 získala Trnavská medovina - Apimed Dolná Krupá. Čestné uznanie Apimondia 2005

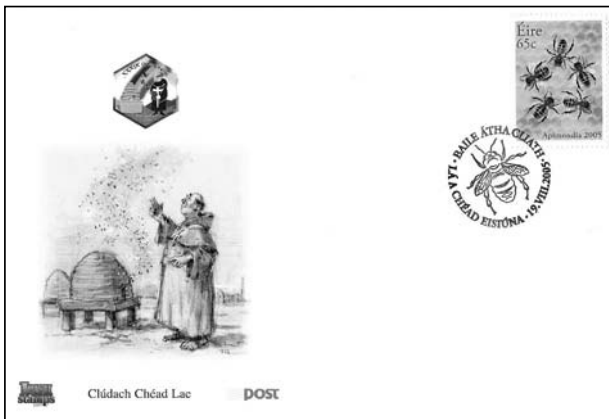
získalo Včelárstvo Dedinský Bratislava za kolekciu komerčne balených medov. Čestné uznanie Apimondia 2005 získal Jozef Volanský z Bardejova za medovicový tmavý med.

Pri tejto príležitosti Írska pošta vydala 19. augusta 2005 známku a FDC s tematikou Apimondia 2005. Na známke sú vyobrazené včely *Apis mellifera mellifera* na pláste. Na FDC je známka a príležitostná pečiatka s včelárskou ilustráciou a logom výstavy od Dr. Thomasa Ryana. Poštová známka Apimondia 2005 bola vydaná v hodnote 0,65 € a v náklade 280 000 kusov.

Ján Gróf

Príležitostná poštová známka vydaná k XIX. medzinárodnému včelárskemu kongresu APIMONDIA 1963 v Prahe

Šekové vplatné lístky čs. a slovenskej poštovej správy

Aj v minulom období pošta prijímala viac druhov peňažných zásielok. Filatelistickej verejnosti sú z oblasti peňažnej pošty dobre známe hlavne rôzne druhy peňažných poukázok a peňažné listy. Menej známa je rozsahom pomerne veľká oblasť peňažnej pošty – **šekové vplatné lístky**, ktoré boli určené na podávanie (vplatenie) peňazí v hotovosti a ich zaslanie na účet v Poštovom šekovom úrade alebo Poštovej sporiteľni. Platili sa nimi hlavne dane, poplatky za úradné výkony a platby, ktorých adresáti mali zriadené účty v uvedených poštových služobníkoch a želali si vykonať platby týmto spôsobom.

Šekové vplatné lístky boli prevažne trojdielne a boli predajným tlačivom. Mali tri hlavné časti - Podací lístok - ten si po potvrdení príjmu peňazí poštou alebo inou poštovou služobňou a jeho oddelení od ostatných častí nechával príjemca. Reklamovať podané peniaze podacím lístkom bolo možné spravidla tri roky po dni podania priamo v Poštovej sporiteľni. Druhá časť vplatného lístku – Složenka - bola dodávaná majiteľovi účtu. Tretia časť - Zúčtovací lístok - ostávala v poštovom peňažnom ústave.

Uvádžam stručný prehľad informácií a usmernení so vzťahom k šekovým vplatným lístkom, ktoré boli v rokoch 1919 až 1951 postupne uverejňované v poštových vestníkoch:

- Poštový šekový úrad v Prahe sa zriadil dňom 1. 8. 1919 (V30/1919).

Úhrada dane zo mzdy vplatným lístkom na pošte Spišská Belá 1. 8. 1949. Denná pečiatka je čs. III. typu s rozlišovacím znamienkom „g“.

Dvojazyčný slovensko-maďarský šekový vplatný lístok poisťovne Karpátia bol pri vplatení poisťovnej sumy na pošte Košice 3 opečiatkovaný strojovou pečiatkou na šekové vplatné lístky s dátumom 11. VIII. 31 a rozlišovacím znamienkom „1“.

- Predajná cena berných plateniek sa od 1. 5. 1920 zvýšila z 5 h na 8 h (V15/1920).
- Predajné ceny od 1. 6. 1920: berné platenky kus 12 h, zloženky na daň nápojovú (zavedenú od 1. 1. 1920), sloha po 10 kusoch 1,20 K (V26/1920).
- Zloženky poštového šekového úradu na platenie dane z mäsa majú okrem obvyklého textu na predajnej strane ešte nápis „Daň z mäsa“ a na zadnej strane poučenie. Jednotlivým zemským finančným riaditeľstvám boli určené zloženky rôznych farieb s rôznymi číslami účtov. Na Slovensku mali zloženky na platenie dane z mäsa farbu modrú s číslom účtu 37792x20. Zloženky pre nápojovú daň mali farbu zelenú. Predávali sa iba v slohách po desať kusov za cenu 1,20 K za slohu (V28/1920).
- Od 1. 1. 1921 sa platenie všetkých daní, poplatkov a dávok nevykonávalo v hotovosti, ale platenkami poštového šekového úradu. Z tohto dôvodu vymeriavacie alebo berné úrady prikladali k všetkým platobným prí-

kazom, upomienkam a podobne, platenky vydané poštovým šekovým úradom (V6/1921).

- Platenky na daň z vodnej sily boli päťdielne. Názvy jednotlivých dielov: Stvrzenka, Složenka, Súčtovanka, Návěsti pro finanční správu, Kontrolní kupón. Všetky časti zloženky, ktorá bola vytlačená na papieri svetlozelenej farby, mali nápis „Daň z vodní síly“. Generálne finančné riaditeľstvo v Bratislave malo číslo účtu 37.792*88 a hlavné finančné riaditeľstvo v Užhorode 37.792*107. Pošta, ktorá prijala platbu, oddelila štvrtú a piatu časť – návěstie pre finančnú správu a kontrolný kupón a vložila ich do obálky, a zaslala ich denne dôchodkovému kontrolnému úradu, v ktorého obvode sa pošta nachádzala. (V39/1922).
- Od 1. 8. 1924 boli vzaté z obehu niektoré druhy poštových cenín, a to trojdielne zloženky s cenou po 10 h za kus na platenie dane z mäsa a všeobecnej nápojovej dane. Bezchybné ceny sa vymieňali zadarmo do 15. 8. 1924. Pošty boli zároveň upozornené, že obyčajné trojdielne zloženky na platenie daní (červená tlač) a päťdielne zloženky na platenie dane z mäsa, všeobecnej nápojovej dane a dane z vodnej sily zostávajú naďalej v platnosti (V64/1924).
- Šekové vplatné lístky pre dávky za úradné úkony vo veciach správnych boli vydané v modrej farbe. Tieto lístky okrem obvyklých troch častí mali i časť štvrtú s označením „Návěsti“ a nadpis „Dávka z úředních úkonů“ Organizácia, ktorá dávku vymerala, mala stránku, ktorá bola povinná dávku zaplatiť, dodať vyplnený šekový vplatný lístok a obálku s pokynom na odovzdanie pošte. Pošta po vplatení príslušnej sumy oddelila štvrtý diel vplatného lístka „Návěsti“, vložila ho do obálky a zaslala na adresu uvedenú na obálke (V42/1925).
- Šekový vplatný lístok na platenie dane z motorových vozidiel a jazdného bol štvordielny. V záhlaví každého dielu bol názov „Daň z motorových vozidel a dávka z jízdného“. Lístky boli vydané v rôznych jazykových úpravách. Tieto vplatné lístky obdržali pošty v balíčkoch po 10 kusoch s predajnou cenou 20 h za kus alebo 2 Kč za balíček. Predaj vplatných lístkov sa začal 1. 10. 1927 (V46/1927).
- Od 1. 5. 1928 sa znížila predajná cena šekových vplatných lístkov berných, trojdielných, vytlačených červene na bielom papieri, z 12 h na 10 h. Cena 20 h za kus

Bezplatný šekový vplatný lístok (berný) – Ingyenes cs

-- Meno a bydlisko vplatníka --
 -- A befizetős neve és lakhelye --

Meno *Majoresz Stefan*
 Név *Pidiare*
 Miesto *Pidiare*
 Lakhely
 Úllya
 Utca

Týmto šekovým vplatným lístkom možno platiť dane, poplatky, vojenskú taxu a iné dávky, predpísané u berného úradu okrem dávky z mäsa, nápojov, vodnej sily a poňží sirotičích a deponistných, pre ktoré sú zvlášťne šekové vplatné lístky.

Ezen csakk befizetési lappal fizethetők, az állami adóhivatásnál előírt adók, illetékek, hadmentességi díj és egyéb köztartozások kivétel a vagyonadózsmát, a hús és italadó és a vízi halászjárdra kivetett adót, továbbá az árva és egyéb létesítésekért, amelyek részére külön csakk befizetési lapok vannak.

Potvrdenka — Elismervény

na vklad 64. Kč —, h
 betétre
 slovom *hatvan negy*
 szóval Ké h

pre šekový účet číslo 401.028
 számla csekkszámára Praha

Majitel' účtu — A számla tulajdonosa

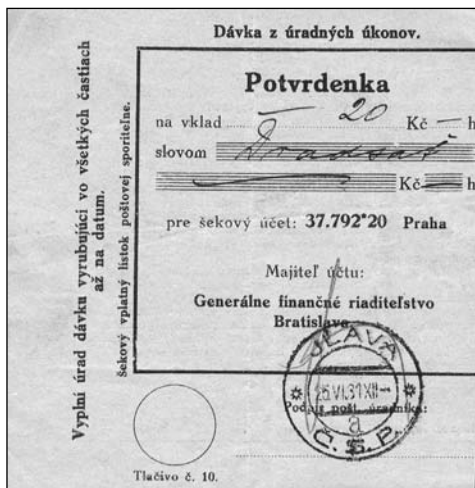
Berný úrad
Moldava na Slovensku

podpis pošt. úradníka

Vo vlastnom záujme vyplátiť vpl
 Saját érdekében töltsd ki ezen befizetési

Dvojazyčný slovensko-maďarský šekový vplatný lístok Berného úradu Moldava nad Bodvou, použitý na úhradu dane dôchodkovej (podľa vyznačenia na zadnej strane). Suma 64 Kč bola vplatená na pošte Moldava nad Bodvou 11. 12. 1928. Denná pečiatka s rozlišovacím znamienkom „b“ je čs. I. typu s ozdobami v tvare krížikov.

- ostatných vplatných lístkov, ktoré vydávala poštová správa ako ceniny – na daň z mäsa, nápojov, vodnej sily, motorových vozidiel, sa nezmenila (V13/1928).
- S platnosťou od 1. 2. 1930 bolo vydané predajné tlačivo „Bianco šekový vplatný lístok“. Tento druh vplatných lístkov mali predávať všetky pošty. Predajná cena za kus bola 5 h, za celý 50 kusový balíček 2,50 Kč (V4/1930).
- Štvordielne šekové vplatné lístky na platenie stavebných príspevkov a záloh, na predplatné pri zriaďovaní alebo prekladaní telefónnych účastníckych staníc, sa zaviedli od 1.9.1930. Názvy jednotlivých častí: Stvrzenka, Složenka, Zučtovací lístek, Návěsti pro telegrafní stavební úřad. Na rube troch častí bola predtlač na záznam údajov o účele vplatenej čiastky (V38/1930).
- Nové šekové vplatné lístky na platenie dane z motorových vozidiel a dávky z jazdného boli vydané na základe nového predpisu pre účtovanie a odvodu tejto dane. Platnosť predpisu bola od 1. 1. 1932, ale platenie novými šekovými vplatnými lístkami sa začalo už 15. 12. 1931. Týmto dňom boli vydané nové štvordielne šekové vplatné lístky. Od tohto dňa bol i zákaz používať obdobné šekové lístky staršieho vydania. Bolo vydaných celkom 30 úprav týchto lístkov, z toho pre Slovensko 6 úprav (čísla 20-25). Nové lístky sa dodávali v balíčkoch po 10 kusoch s predajnou cenou za kus 20 h a za balíček 2 Kč. Poradové číslo príslušného finančného riaditeľstva s letopočtom „1931“ bolo

Tlačivo č. 10 - šekový vplatný lístok na úhradu dávok z úradných výkonov bol podaný na pošte Ilava 25.6.1931. Denná pečiatka čs. I. typu s rozlišovacím znamienkom „a“ má v názve pošty chyby, a to písmeno „j“ namiesto správneho „i“ a následne písmeno „L“ namiesto správneho „L“. Ozdobné hviezdičky sú osempíe.

vytlačené v ľavom dolnom rohu prednej strany vplatných lístkov. Odvod z obehu vzatých vplatných lístkov sa mal uskutočniť neskôr (V56/1931).

- Od 1.5.1933 bolo vplatné z každého vkladu šekovými vplatnými lístkami, konaného poštami, 50 halierov v hotovosti (V19/1933).

- Nové vydanie vplatných lístkov na platenie dane z motorových vozidiel a dane z jazdného sa malo používať od 1.12.1935, kedy skončila platnosť vplatných lístkov staršieho vydania. Poradové čísla finančných úradov, pre Slovensko 20-25, boli vytlačené spolu s leťopočtom „1935“ v ľavom dolnom rohu vplatného lístka. Nové vplatné lístky boli štvordielne ako lístky predchádzajúceho vydania, s malými rozdielmi v úprave textov (V51/1935).

- Pri poukazovaní dobierkovej čiastky pošta vyznačila zrážku vplatného z dobierkovej čiastky na prednej strane zloženky poznámkou „Po zrážke vplatného 50 h“ (V53/1935).

- Na účely platenia dane z piva boli zavedené šekové vplatné lístky ružovej farby, namiesto dovtedy používaných vplatných lístkov v zelenej farbe, ktoré sa mali ihneď prestať používať (Úradné správy min.dopravy a verejných prác č. 2/1939 z 16. 2. 1939).

- Vplatné vybrané od vkladateľa pri šekových vkladoch sa od 1. 12. 1945 zvýšilo na 1 Kčs (V31/1945).

- Zvýšenie predajnej ceny šekových vplatných lístkov na platenie dane z piva, všeobecnej dane nápojovej a dane z mäsa z 20 h za kus na 30 h za kus od 1. 5. 1946 (V17/1946).

- Za zásielky na dobierku v tuzemskom styku vyberá pošta,

pokiaľ poukazuje vybranú sumu vplatným lístkom, dobierkových poplatkov 3 Kč, bez ohľadu na výšku dobierkovej sumy (Poštový vestník poverenictva pôšt č. 25/1947).

- Zvýšenie predajnej ceny blanco vplatných lístkov z 15 h na 20 h za kus, od 1. 5. 1950 (V16/1950).

- Druhá potvrdenka štvordielnych vplatných lístkov sa nepovažuje za zvláštnu podaciu potvrdenku, a preto sa za ňu nevyberá poplatok 2 Kčs (V12/1951).

Uvedené informácie majú za cieľ napomôcť orientovať sa v rozličných vyhotoveniach šekových vplatných lístkov a prípadne čiastočne i rozličných druhoch daní a poplatkov, ktoré boli týmito lístkami uhrádzané.

Okrem šekových vplatných lístkov vydávaných poštou alebo správnymi a finančnými orgánmi možno doložiť i použitie šekových vplatných lístkov, ktorých tlač si zabezpečili vlastníci šekových účtov, napr. na splácanie tovaru, služieb a iných vkladov na účty.

Pečiatky na vplatných lístkoch

Na šekových vplatných lístkoch možno na určenom mieste nájsť odtlačky denných pečiatok pošty prevažne

Upravená čs. denná pečiatka I. typu (vylomené písmeno Č a za ním bodka) s rozlišovacím znamienkom „d“ pošty Spišská Belá, použitá 29.10.1945 na podaciu lístku „šekového vplatného lístka“, ktorým sa platila daň dôchodková.

v čiernej farbe alebo Poštovej sporiteľne v červenej farbe.

Odtlačky denných pečiatok pôšt sa vyskytujú hlavne vo vyhotoveniach dobove bežných čs. typov I, II, III, upravených čs. pečiatok I. typu (napr. vylomné ČSP), v období roku 1945 a i po ňom možno doložiť i provizórne použitie iných úprav - vyhotovení pečiatok. Niektoré väčšie poštové úrady používali pečiatkovacie stroje, výrobok firmy Klepáč a spol. Tento pečiatkovací stroj opečiatkoval naraz tri diely vplatných lístkov. Na vplatné lístky, ktoré mali viac častí, sa na zvyšné diely dal odtlačok dennej ručnej pečiatky. Na evidovanie počtu prijatých vplatných lístkov slúžil číslovač, ktorý na každý lístok odtlačil poradové číslo.

Odtlačky pečiatok týchto strojov sa odlišujú od bežne používaných tým, že majú dvojkruhovú pečiatku v orámovaní v tvare štvorca. Do poštovej prevádzky mali

byť tieto pečiatkovacie stroje zavedené okolo roku 1930. Autor môže doložiť použitie tohto druhu pečiatkovacích strojov na poštách Košice 1, Košice 2 a Košice 3.

Veľkou výhodou šekových vplatných lístkov je, že odtlačky denných pečiatok na týchto lístkoch sú spravídla dobre čitateľné a rozlišovacie znamienka väčších pôšt sú relatívne vzácnejšie, pretože sú to spravidla rozlišovacie znamienka pečiatok používaných peňažnými priehradkami.

Dušan Evinic

Pramene:

1. Zbierka autora
2. Kolektív: Čs. filatelie (Základní filatelistická terminologie) Praga 88
3. Poštové vestníky (podľa údajov v texte)
4. Slovenská filatelia č.6/7 z roku 1992, str.18
5. Košice vo filatelii č.3 (1991)

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Zomrel Mgr. Ladislav Jambor

Každá správa o odchode blízkeho človeka zarmúti. O to viac, keď nedávno sme mu pri životnom jubileu želali všetko najlepšie, hlavne dobré zdravie. Naše želania mali však len krátke trvanie. Dňa 3. septembra odišiel na večnosť vo veku 73 rokov Mgr. Ladislav Jambor. Narodil sa 1.2.1932 v Považanoch. V trenčianskej filatelii pôsobil od roku 1964, keď sa ako funkcionár KF 52-10 zúčastňoval na aj organizovaní filatelistických výstav. Za svoju prácu získal Zlatý čestný odznak ZSF.

Bol všestranným zberateľom, zaujímal sa najmä o filateliu a numizmatiku, v roku 1976 založil krúžok numizmatikov, ktorého bol predsedom a viac ako dve desaťročia pôsobil aj ako podpredseda Slovenskej numizmatickej spoločnosti.

V Slovenskom leteckom zväze gen. M. R. Štefánika bol podpredsedom. Zaslúžil sa o odhalenie mnohých pamätných tabulí slovenským letcom a parašutistom. Bol tiež leteckým inštruktorom a učiteľom bezmotorového lietania.

Trenčianska numizmatika, filatelia, letectvo, ako aj kultúrny život v meste Trenčín stratili nenahraditeľnú osobnosť, ktorá významne prispela k povznieseniu kultúrno-spoločenského života v meste a jeho regióne. Ocenenia sa mu dostalo aj tým, že bol dvakrát nominantom na „Osobnosť roka“ v ankete mesta Trenčín. Trenčania budú na neho ešte dlho spomínať.

Jozef Korený

Sentencie Ľuda Visokaya

*Trhový systém filatelie znížil základňu a zvýšil ceny.
Ten kto verí všetkým príde o všetko, a nielen vo filatelii.*

*Ani vo filatelii sa dokonalé chybné rozhodnutia
nedajú napraviť.*

*Krajšieho zajtrajška filatelie sa skôr dočkáme
v predpovedi počasia.*

*Je málo vidno tých, ktorí stoja za ozajstnou filateliou.
Niektoré zberateľstvá končia šťastne, keď nekončia.
Idealistom filatelie príliš nevonía,
keď je v nej všetko reálne.*

*Vrcholom nejedného filatelistu je pozícia na dne.
V zberateľstve sa ťažko hrajú prvé husle, keď ostatní
sú zle naladení.*

*Len čo sa postavila na nohy, už ich musela rozťahovať
– slovenská filatelia.*

*Lodivodi filatelie si zmýlili záchranné koleso
s vavrínovým vencom.*

*Nuly všade zanechajú nevyčísliteľné hodnoty.
Čakanie na lepšie časy v zberateľstve treba
vyplniť zbieraním.*

*Nič nám neostáva len veriť, ale komu?
Tam, kde sa začínajú hýbať lady,
prichádza neraz horúco.*

Vrchol premeny: z falšovateľa znalec.

*Na goly stačí mať nos, na známky peniaze.
Ani za toho otca nechce pokračovať v dedovej zbierke.
Do špinavého svedomia filatelie vstupujte bez prezúvania.*

Fenomén peňazí: za staré získal nové.

Otvorí sa svetu možno aj kvalitnou zbierkou.

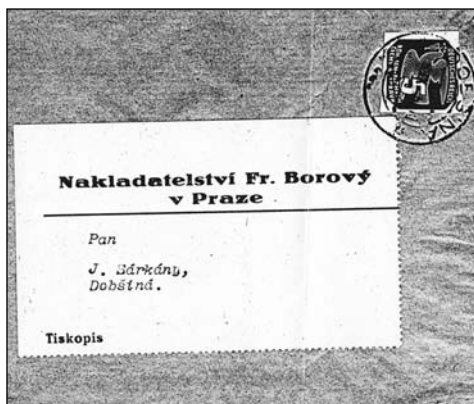
*Raz príde otázka, kto ochudobnil zbierku, iné záľuby
alebo manželka?*

*Ideálny spôsob ako vyriešiť aj filatelistické problémy:
zabudnúť na ne.*

Studňa lásky a poznania najviac láka zberateľov.

Slovenská pečiatka na protektorátnej novinovej známke

Pod týmto názvom bol vo Filatelii č. 4/2002, str. 34, uverejnený článok M. Bachratého, v ktorom opisuje ojedinelý nález obalu novinovej zásielky s adresou a prichodjou pečiatkou Leopoldov (12.X.1945) a jeho reprodukcia. Vlastným podobný obal z novinovej zásielky zaslaný rovnakým odosielateľom - nakladateľstvom Fr. Borový, Praha, s nalepenou protektorátnou známkou nominálnej hodnoty 5 h, ale prichodzia pečiatka je Dobšiná. V ľavej časti pečiatky na úrovni dátumového mostíka nie je odtlačená časť vnútornej kružnice, ako aj prvá číslica dátumu. Možné sú preto tri jeho varianty, a to 5.IX.45-10 alebo 15.IX.45-10, alebo 25.IX.45-10. Chýba

aj číslica 4 v letopočte (45). Neodtlačenie týchto číslíc mohlo byť spôsobené poškodením pečiatky alebo jej nedokonalým odtlačkom poštovým zamestnancom. Domnievam sa, že ide o pečiatku typu M.41 písmeno c (podľa Monografie č. 17), z ktorej bola odstránená spodná časť (písmená Č.S.P.), pretože v dolnej časti odtlačku vidieť ich zvyšky.

Videl som aj niekoľko výstrižkov s protektorátnymi novinovými známkami opečiatkovanými na Slovensku, avšak ich výskyt je len minimálny.

Novinové protektorátne známky mali síce platnosť do 31.12.1945 (československé novinové známky vyšli až 20.12.1945), ale ich použitie najmä po máji 1945 bolo možné iba zo zásob, ktoré mali jednotliví používatelia týchto známk. Vzhľadom na to, že doklad, ktorý predložil pán Bachratý a ten, ktorý predkladám k tomuto príspevku, sú od rovnakého odosielateľa, je zrejme, že Nakladateľstvo Fr. Borový, Praha, muselo mať dostatočnú zásobu novinových protektorátnych známk, keď ich používalo ešte v októbri 1945. Nemožno vylúčiť nález ďalších obalov novinových zásielok, ale z dôvodov, ktoré uvádza pán Bachratý, bude to skôr vzácnosť.

Pretože táto oblasť nie je ešte poštovohistoricky prebádaná, bolo by nesporným prínosom jej spracovanie a následná katalogizácia. A snáď by pomohlo, keby zberatelia, ktorí vlastnia obaly novinových zásielok s protektorátnymi známkami použitými po máji 1945, svoje nálezy publikovali.

Igor Banás

Krása storočných

V apríli 1902 dánska poštová správa vyhlásila súťaž na nové známky, ktoré mali nahradiť dovtedajšie známky s kresbou číslice v ovale, štátneho znaku a niektoré nižšie hodnoty známk s portrétom kráľa. Súťaž bola úspešná, zišlo sa na nej bezmála 350 návrhov, z ktorých prvú cenu získal architekt J. Therschielsen. Sú to známe „vlnovky s číslom“ a prvá známka s týmto námetom vyšla práve pred 100 rokmi, 22. 7. 1905. Na tom by nebolo nič mimoriadne, keby tento námet po čase zanikol, ako je to pri výpliatných známkach bežné. Uplynulo však 100 rokov a s vlnovkami sa stretávame aj dnes, i keď nie v knihtačovom, ale v ocelotlačovom vyhotovení s nepatrnými odchýlkami od pôvodného návrhu.

V čom hľadať príčinu tohto ojedinelého javu? Jednou a možno jedinou príčinou je skutočnosť, že sa autorovi

na malej ploche známky podarilo sústrediť (okrem výrazného označenia štátu a hodnoty) symboly dánskej štátnosti v podobe kráľovskej koruny a levov zo štátneho znaku, doplnených pri knihtači srdiečkami (taktiež zo štátneho znaku) a postavenia Dánska ako prímorského štátu, omývaného vlnami Sundského prielivu, Malého a Veľkého Beltu, ktoré je znázornené práve tromi vlnovkami.

Dlhý čas vydávania známk ich robí aj filatelisticky príťažlivými. Dve tlačové techniky, rôznosť papiera, prievitky, sŕtlače, pretlače a všetko, čo nás môže zaujímať na týchto známkach nájdeme a pri ich cenovej dostupnosti sú iste vhodným predmetom zberateľského záujmu. A v tom je ich krása.

-šjp-

Znižovanie nákladov vydávaných poštových známok v krajinách bývalého Sovietskeho zväzu

Uplynulo už viac ako 15 rokov od začiatku vydávania poštových známok jednotlivých krajín niekdajšieho jednotného Sovietskeho zväzu. (Samozrejme sa to netýka známok vydávaných na príslušných teritóriách v dvadsiatych rokoch minulého storočia.)

Prvé vlastné poštové známky, ešte pred rozpadom ZSSR, začala vydávať Litva.. Stalo sa to 7. októbra 1990. Nasledovala Moldova 23. júna 1991. Moldova je rumunský názov bývalej Moldavskej sovietskej zväzovej republiky, v ktorej úradným jazykom je rumunčina a Moldavsko je jej ruský názov (moldovština ako jazyk neexistuje). Územie Moldovy je historicky známe ako Besarabia.

Tretím samostatným vydavateľom poštových známok bolo Estónsko od 1. októbra 1991. V roku 1991 to 19. októbra stihlo ešte Lotyšsko. Ďalšie štáty nasledovali v roku 1992: – Rusko 10.1., – Kirgizstan 6.2., – Ukrajina 1.3., – Bielorusko 20.3., – Azerbajdžan 26.3., – Kazachstan tiež v marci, – Turkménsko 26.4., – Uzbekistan 7.5., – Tadžikistan 20.5., – Arménsko 28.5. Gruzínsko bolo posledným, 15. štátom, ktoré začalo vydávať vlastné poštové známky, ale až 31. júla 1993.

Začiatok vydávania vlastných poštových známok nových samostatných republík bolo prejavom ich suverenity a nezávislosti aj v oblasti vydávania poštových známok a ostatnej poštovej produkcie a samozrejme svoju úlohu zohrali i propagačné a obchodné záujmy.

Nové poštové správy však v počiatku vydávania poštových známok neodhadli ich potrebu v poštovej prevádzke, ani záujem domácich filatelistov, ani potreby a záujem exportu, teda zahraničného obchodu. Zo začiatku bol o prvé známky nových vydavateľov obrovský záujem a všetci začali zbierať všetko. Veľký záujem bol nielen doma, ale aj v zahraničí. Napríklad, z vlastnej skúsenosti viem, že v Moskve (a určite i inde), všetci filatelisti ktorí dovtedy zbierali známky len Sovietskeho zväzu začali zbierať všetko z postsovietskeho priestoru. Ale tých nových štátov mimo Ruska bolo ešte štrnásť a všetci sa snažili vydávať nové známky. Miesto jedného vydavateľa (sovietskeho) ich bolo naraz päťnásť, to sa čoskoro začalo odzrkadľovať v peňaženkách zberateľov, a preto množstvo záujemcov doma i za hranicami začalo zbieranie obmedzovať a dopyt po známkach postupne klesal. „Veľké oči“ spôsobili nasýtenie trhu a nereálne vysoké náklady známok zostávali v skladoch.

A ako to dopadlo? Závěry z názorného porovnania v uvedenej tabuľke ponechávam na čitateľov. V tabuľke sú výšky nákladov jednotlivých nových krajín bývalého Sovietskeho zväzu podľa abecedného poradia a tabuľka zároveň umožňuje porovnať náklady poštových známok týchto krajín v roku 1994, 1999 a vlni (v poslednom ukončenom roku 2004), teda postupne po piatich rokoch. Výsledok je zaujímavý. V priemere náklady poštových známok nových krajín, teda ich vydavateľov poštových známok, sa znížili päť až desať násobne oproti počiatkom vydávania po rozpade ZSSR. Najväčší úbytok zaznamenal stredoázijský Kazachstan z milióna až dvoch miliónov na náklad len 50 tisíc. Na druhej strane minimálny pokles zaznamenala Litva, ktorá z pôvodného nákladu 500 tisíc znížila relatívne len o málo, a to na 300 tisíc. Zrejme v prvopočiatku vydávania vlastných poštových známok odhadli ich prevádzkovú potrebu a ďalší záujem najreálnejšie.

	1994 (v tis. ks)	1999 (v tis. ks)	2004 (v tis. ks)
Arménsko	100	40-60	20-30
Azerbajdžan	400-500	50-100	25
Bielorusko	800-1 200	70-120	90-120
Estónsko	1 000-2 000	500-800	150-600
Gruzínsko	50-100	50	20
Kazachstan	1 000-2 000	100-300	50
Kirgizsko	50-100	30-80	10-20
Litva	500	500	300
Lotyšsko	500-1 000	250-500	100-120
Moldova	500-1000	100-500	100
Rusko	800-1 500	250-350	200
Tadžikistan	25-100	20-30	8-10
Turkmenistan	(náklady nie sú známe)		
Ukrajina	500-1 000	200	100-150
Uzbekistan	100-500	20	20

Prameň: Vestník filatelie č. 4 / 2005

Vladimír Priputen

Z GALÉRIE MAJSTROV ZNÁMKOVEJ TVORBY

Jeseň v Bratislave v nepárnych rokoch býva v znamení Bienále ilustrácií Bratislava – medzinárodnej prehliadky ilustrácie detskej knihy. Tohtoročný ročník je jubilejný, a to nielen preto, že je už 20. v poradí, ale aj preto, lebo sa koná v roku 200. výročia narodenia H. CH. Andersena. Medzi 19 slovenskými výtvarníkmi, ktorí reprezentujú slovenskú ilustráciu tvorbu sú i manželia výtvarníci Kamila Štanclová a Dušan Kállay. Vystavujú ilustrácie k Andersenovým rozprávkam, presnejšie iba veľmi malú časť z bohatého ilustrovaného publikácie. Knihu ilustrovali manželia spoločne. Obidvaja patria k známym tvorcom slovenských známok. Hoci tie vytvárajú samostatne, predsa sú ich známky v čomsi podobné.

KAMILA ŠTANCLOVÁ

grafička, ilustrátorka,
autorka poštových známok

Narodila sa 26. 3. 1945 vo Zvolene, od raného detstva žije v Bratislave. Po absolvovaní Strednej školy umeleckého priemyslu v Bratislave študovala na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, kde v roku 1971 absolvovala oddelenie voľnej grafiky a knižnej ilustrácie u prof.

Vincenta Hložníka. Venuje sa voľnej grafike, knižnej ilustrácii, malbe, kresbe a príležitostne známkovej tvorbe. Vytvorila ilustrácie pre niekoľko desiatok kníh pre deti a pre dospelých. Okrem už spomínaných Andersenových rozprávok, ktoré ilustrovali manželia spoločne, a ktoré predstavujú jeden z vrcholov súčasnej ilustrátorskej tvorby pre deti, k významným ilustrátorským počinom autorky patria ilustrácie kníh Čarodejník z krajiny Ost. Panáčik z piesku, Kazašské rozprávky aj Goetheho rozprávky, ocenené Grand Prix – Cena Mikuláša Galandu na I. Bienále knižného umenia v Martine. Autorka sa zúčastnila mnohých individuálnych výstav doma i v zahraničí, a to v mnohých európskych mestách, navyše v predchádzajúcich rokoch opakovane vystavovala aj v Japonsku. Je nositeľkou Ceny Unicef, Ceny Ludovíta Fulla, niekoľkých ocenení vo viacerých ročníkoch súťaže České a slovenské najkrajšie knihy i významných zahraničných ocenení za grafickú tvorbu. Žije a tvorí v Bratislave.

Kamila Štanclová je výtvarníčkou,

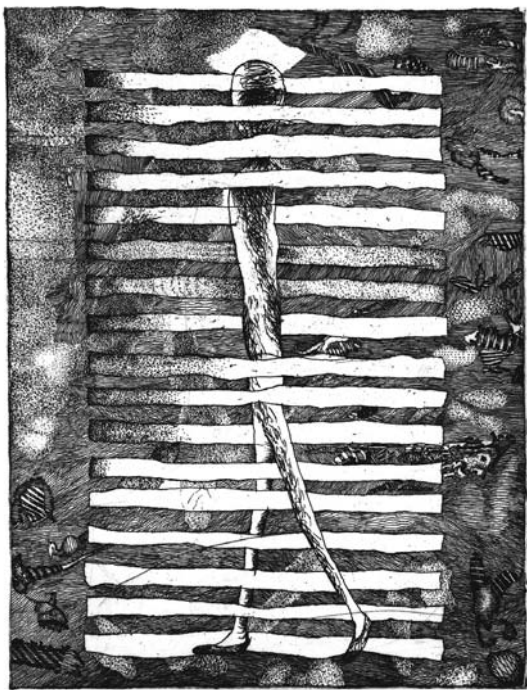
grafičkou, ktorá získala skúsenosti so známkovou tvorbou v rokoch 80-tych. Aj keď počet jej známkových realizácií v československej známkovej tvorbe je nevelký, Štanclovej známky z tohto obdobia zaujmú svojou vyváženosťou a krásou. Pripomeňme si najmä emisiu Ochrana prírody z roku 1987 s pôvabnými vyobrazeniami motýlov. Už v tejto emisii sa prejavila ako zdatná výtvarníčka, ktorá s vytríbeným estetickým vkusom vytvára charakteristické známkové grafiky, kde v harmonickom súzvuku spája realitu, verné v prekreslení detailov, s poéziou tvorby. Emisia bola ocenená Čestným diplomom v Ankete denníka Mladá fronta o najlepšiu známku roka 1987.

Pre slovenskú známkovú produkciu vytvorila Kamila Štanclová známky hneď v jej prvých ročníkoch. V roku 1995 vytvorila návrhy emisie Rok ochrany európskej prírody. Návrhy troch známok chránených rastlín, zobrazujúcich horcokvet Clusiov, poniklec slovenský a rumenicu turniansku, sa vyznačujú charakteristickým autorkiným rukopisom, v detaile vedecky presnou akribiou, vyváže-

nou kompozíciou písmových a kresbových prvkov. Vhodná farebnosť dotvára známky na esteticky pôsobivé celky. Ako svedčia výsledky ankety o Najkrajšiu známku roka 1995, kde sa známka emisie umiestnila na poprednom mieste, autorkine riešenia sa tešia obľube tak fila-

*Julius d'Adenik
Kamil Štanclov*

telistickej, ako aj širokej kultúrnej verejnosti.

K takto oceňovaným patrí i emisia Krásy našej vlasti s tromi známkami zobrazujúcimi kroje, a to ženské čepce z Čajkova, Helpy a Maduníc. Vytvorenie týchto známk si vyžadovalo neuveriteľné množstvo štúdií, konzultácií a rokovaní s etnografmi. Hoci sa autorka pri tvorbe známky, pri výbere motívu, ako aj pri zobrazovaní týchto etnografických artefaktov držala striktné vedeckej línie, výsledný dojem rozhodne nemá nič spoločné s chladnou dokumentárnou výpoveďou, ale je skôr poetickým ospievaním krásy kroja. Podobne môžeme zaradiť i viačičnú známku z roku 2002, kde detail na postavu anjela zo známej soľpultúry Slovenského betlehema v Rajeckej Lesnej veľa hovorí tak o čare Vianoc, ako i o cha-

aktere rezbárskeho diela.

Blahoželanie, takzvanú personálistickú známku z emisného plánu roka 2003 iste netreba filatelistom predstavovať. A domnievam sa, že ani širokej verejnosti nie je táto známka neznáma, veď rozhodne ju nemožno prehliadnuť a zaiste nezahľadáte ani v susedstve s fotografiou na kupóne. Pre jej nežný pôvab, farebnú jemnosť, i keď v porovnaní s originálom pri reprodukovanií utrá-

pela farebnosť a škála jemných farebných tónov a poltónov sa stratila, i tak ju radi vidia nielen filatelisti, a nielen zberatelia ju radi lepia na listy alebo zaraďujú do zbierky. I z tej známky dýcha na nás autorkin jemný cit.

Pre známky Kamily Štanclovej, tak isto ako pre jej ilustračnú ako aj voľnú tvorbu, je charakteristická vysoká miera umeleckej náročnosti, imaginácie a výtvarnej poézie.

Antónia Paulinyová

OKIENKO ŠPECIALISTU

RUBRIKA PRE
ŠPECIALIZOVANÝCH
ZBERATELOV SLOVENSKÝCH
POŠTOVÝCH ZNÁMOK

Odťahy skúšobnej moletáže na slovenských známkach

Pri výrobe tlačových valcov pre rotačné kotúčové stroje Wifag používajú v pražskej Poštovej tlačiarňi cenín dve technológie. Známkové obrazy na ocelotlačových valcoch sa rozmnožujú mechanickým spôsobom – moletovaním pomocou molety. Hĺbkotlačové valce sa pripravujú predovšetkým fotochemickým spôsobom (leptaním), ale v minulosti sa používal aj mechanický spôsob rozmnožovania – moletovaním (ktorý bol vo svete ojedinelý, ak nie unikátny). Napríklad obidva spôsoby zhotovovania hĺbkotlačového valca boli použité pri výrobe výplatnej známky č. 77 Trenčín 8 Sk (bližšie pozri Zberateľ 2004/5/15).

Pred moletovaním samotných známkových polí moletér skúša kvalitu molety a kvalitu materiálu tlačového valca na voľnom okraji valca. Tieto odťahy nazývame odťahy skúšobnej moletáže. Hĺbkotlačové skúšobné odťahy sú známe len na československých známkach a donedávna boli nesprávne považované za odťahy „skúšobného zaleptania“ (čo nemá zmysel). Skúšobná moletáž ocelotlače je pravidlom, avšak vzhľadom na to, že odťahy sú umiestnené na okraji tlačového valca, na priehradkových listoch (PL) sa vyskytujú veľmi zriedkavo.

Na to, aby sme odťahy mohli nájsť na okraji, musí nastať niekoľko „priaznivých“ podmienok:

- musí existovať samotná skúšobná moletáž. Je to zrejme technologické pravidlo, avšak rozdielny môže byť počet odťahov alebo odťahy môžu byť iba na okraji jedného PL a na druhom nie.
- musí byť dostatočne široký okraj PL, aby sa aspoň časť skúšobného odťahu ocitla na papieri. V minulosti boli používané dve šírky papiera 255 mm a 200 mm pre tri šírky PL (merané v perforácii): 220 mm (pre formát 22 x 26,5 mm a jeho násobky), 187,5 mm (pre formát 37,5 x 37,5 mm a jeho násobky) a 165 mm (pre formát 33 x 26,5 mm a jeho násobky). Úzky papier sa používal len na tlač „najúžších“ PL. V súčasnosti sa používa už iba širší papier, preto moletéri musia skúšobné odťahy známk na „úzky“ PL umiestňovať

viac k okraju valca (za predpokladaný okraj papiera).

- v mieste skúšobnej moletáže musí byť nanesená farba. Aj to je asi technologicky zabezpečené. V opačnom prípade (bez farby) by mohla vzniknúť tzv. slepá tlač odťahu, ktorú by sme mohli ľahko prehliadnuť.
- v mieste skúšobnej moletáže musí byť tlak, aby sa farba preniesla na papier. Prakticky ide o to, aby plst, ktorá beží pod papierom bola dostatočne široká alebo aby bola vysunutá na okraj so skúšobnými odťahmi (účelom plste je vyrovnávanie tlaku, pretože povrch ocelotlačového valca po moletáži nie je dokonale rovinný).

Zdá sa, že rozhodujúci je štvrtý faktor – stranové (bočné) posunutie plste. Pri jej menšom posunutí (v rámci okraja PL) môžu dočasne „zmiznúť“ niektoré ocelotlačové chyby z okraja kde plst nie je, a naopak „objaviť“ sa na opačnom okraji, kam sa plst vysunula. Pri väčšom posunutí plste (ak chyba pod samotnými známkami) môže dôjsť k nedotlaču kresby známok v okrajovom stĺpci (alebo riadku) známok (najznámejší prípad je známka č. 38 120. výročie Svetovej poštovej únie 8 Sk alebo z poslednej doby v dotlaču známky č. 77 Trenčín 8 Sk).

Na slovenských známkach sú doteraz známe tri nálezy skúšobnej moletáže ocelotlače, zhodou okolností na troch formátoch známk.

Prvý skúšobný odťahok je na okraji známky štvorcového formátu perforácie 37,5 x 37,5 mm č. 218 Historické mosty - drevený most, Kluknava 6 Sk. V časti dňa 22. 8. a v časti dňa 23. 8. 2000 sa vľavo dole od ZP 1/31 vo vzdialenosti 34,5 mm od zvislej perforácie vyskytuje dvojnásobný skúšobný odťahok autotrovej značky. Znamka bola tlačena na stroji Wifag 3 v dňoch 22., 23. a 24. 8. 2000.

Druhý prípad skúšobnej moletáže je na okraji známky dvojnásobného formátu 22 x 26,5 mm č. 249 Most Štúrovo – Ostrihom 10 Sk. Odťahy skúšobnej moletáže na ľavom okraji PL 1 sa vyskytujú v časti dňa 13. 9. 2001. Viditeľné sú súťlačové krížiky vľavo od ZP 1/1, 6,

11, 16, 21, 26, 31, 36, 41 a 46 a **časť štvornásobného odtlačku známky vľavo od ZP 1/46** (so štyrmi súťažovými križikmi), ktorý je umiestnený viac vpravo (21,5 mm vľavo od zvislej perforácie). To znamená, že moleťer odtlačil moletu známky skúšobne celkove 15 krát. Znáмка bola tlačená na stroji Wifag 3 v dňoch 13. a 14. 9. 2001.

Posledný známy prípad je známka tretieho formátu 33x26,5 mm **č. 296 Sv. Andrej Svorad, sv. Benedikt**. Na PL 1 je vo vzdialenosti 51 mm vľavo od zvislej perforácie **celkove 9 fragmentov skúšobných odtlačkov známky**. Vľavo od ZP 1/16, 21, 26, 31, 36 a 41 je po jednom odtlačku a vľavo od ZP 1/46 je trojnásobný odtlačok (stanovené podľa počtu rozmeriavacích križikov). Vedľa prvých troch radov známok (vľavo od ZP 1/1, 6 a 11) skúšobné odtlačky nie sú. Znáмка bola tlačená na stro-

Moletovací stroj pre tlačový systém Wifag (prevzaté z časopisu „Pošta PNS“, 1986/12).

ji Wifag 2 v dňoch 28., 29. a 30. 4., a 2., 5. a 6. 5. 2003.

Na záver sa patrí spomenúť perličku – známku **č. 248 Poštové múzeum Banská Bystrica 6 Sk**. Ocelotlačový valec tejto známky (aj so skúšobnou moletážou) je uložený v našom Poštovom múzeu, kde si ho možno podrobne prezrieť. Samotná známka bola tlačená v dňoch 4., 5., 6., 7., 10. a 11. 9. 2001 na stroji W3, odtlačky skúšobnej moletáže nie sú známe...

Miroslav Gerec

Výstava k 61. výročiu SNP

Dňa 27. 8. 2005 sa v Sklabini pri Martine uskutočnili oslavy 61. výročia SNP. Po pietnom akte položenia venca k pamätníku SNP, bola za účasti 7-člennej delegácie Francúzskej republiky, v ktorej boli priami účastníci SNP Roger Camberlyn, Claud Didiér, na budove obecného úradu odhalená pamätná tabuľa veliteľovi francúzskych partizánov v SNP kpt. G. B. Lannurienovi. Na oslavách sa zúčastnili tiež zástupcovia samosprávneho kraja, miest Martina a Vrútok, obce Slabiňa a ďalší hostia.

Súčasnou oslavou bolo aj otvorenie výstavy Na večnú slávu synom Francúzska, ktorá bola už verejnosti predstavená na Strečne, v Ostrave-Porube a v Trenčíne. Vystavené boli výtvarné diela akad. sochára Štefana Pelikána venované Francúzom, ktorí bojovali v SNP. Na výstave sa sedemrámovým exponátom prezentoval aj KF 52-19 pri KaMC OS SR Trenčín formou otvorenej trie-

dy. Vystavené boli rady a významy, ktoré dostali účastníci SNP z radov francúzskych partizánov, medaily M. R. Štefánika, ako aj výber literatúry vydanej k SNP. Pre účastníkov osláv bola k dispozícii pošta a stanica poľnej pošty, ktorá používala lístok s prílohou a kašet.

Jozef Korený

Objavovanie a hľadanie súvislostí na známkach Nového Zélandu (3)

Viliam Kučera

2. ČASŤ EMISIE – ZNÁMKY Z OBDOBIA ROKOV 1905-1955

(dátum vydania 6. apríla 2005)

Druhá časť príležitostnej emisie s reprodukciami známok vydaných v roku 1906, 1931, 1935, 1946 a 1953

Druhá časť emisie „150 rokov prvej známky Nového Zélandu“ tvorí tiež päť známok, ktoré sú z galérie najzaujímavejších - v tomto prípade z obdobia rokov 1905-1955. Otvára ju známka hodnoty 45c s vyobrazením vínočervenej jednocentovej známky z emisie vydané k Medzinárodnej výstave v meste Christchurch v roku 1906 (výstava trvala od 1. 11. 1906 do 15. 4. 1907). Výstava sa tešila sympatickým ohlasom verejnosti a jej príprava sa stretla s mimoriadnou podporou. Pripravovať sa začala koncom roka 1905 na ploche 5,5 hektárov. Priečelie hlavnej výstavnej budovy malo šírku 400 metrov, k výstavisku bola postavená železničná vlečka i linka mestských električiek. V roku 1906 mal Nový Zéland 975 tisíc obyvateľov, z toho v meste Christchurch žilo 68 tisíc obyvateľov. Za štyri a pol mesiaca výstavu navštívilo 1 967 682 návštevníkov, čo je 30-krát viac ako je počet obyvateľov mesta. Napriek tomu výstava skončila s veľkou finančnou stratou...

Pre zberateľov je zaujímavejší bezprostredný dôvod, prečo výstavná známka z roku 1906 bola vyobrazená na známke jubilejnej série v roku 2005. Výstavná séria má štyri známky (1/2 d, 1d, 3d a 6d) a ich obraz čerpá z histórie - osídľovanie Nového Zélandu prvými Maormi a neskôr prvými Európanmi. Prvé tri známky boli vydané v deň otvorenia výstavy (1.11.1906), štvrtá známka s najvyššou hodnotou 16.11.1906. Známky tejto emisie sú prvé pamätné známky Nového Zélandu, čo je na jednotlivých hodnotách aj uvedené (COMMEMORATIVE SERIES OF 1906). Ale to nie je hlavný dôvod výberu

tejto známky do „galérie najzaujímavejších“. Keď boli jednocentové známky vínočervenej farby vytlačené, boli proti nim vznesené námietky, že ich farba je príliš tmavá. Na to kompetentní činitelia rozhodli, že známky treba zoskartovať a namiesto nich budú vytlačené známky so svetlejšou červenou farbou. Nuž a ako sa stalo, akonie, avšak filatelistom na potešenie, jeden hárok pôvodných známok s vínočervenou farbou na výstave „zablúdil“ na poštovú priehradku, kde sa rozpredal. Nuž a takto jednoducho prišli na svet jedny z najcennejších a najhladanejších známok Nového Zélandu.

Séria štyroch známok vydaných k Medzinárodnej výstave Christchurch 1906/1907

Na druhej známke (90c) je vyobrazená známka z roku 1931 nominálnej hodnoty 1d a príplatkom v rovnakej výške 1d, ktorá je medzi filatelistami známa pod názvom „Červený chlapec“ (RED BOY). Znáмка má aj svojho „brata“ s rovnakou kresbou, ale modrej farby a s nominálnou hodnotou 2d s príplatkom 1d. Na oboch je vytlačené slovo **HEALTH** (Zdravie) a príplatok získaný ich predajom bol použitý na zdravotnícke účely, najmä na prevádzkovanie táborov pre zdravotne postihnuté deti. Príplatkové známky sa na tento účel začali na

Pohľad na hlavnú časť výstavy v Christchurch. Farebnú pohľadnicu vydal organizačný výbor výstavy

Novom Zélande vydávať v roku 1929, vtedy ešte s označením CHARITY a s konkrétnym určením na boj proti tuberkulóze. Známkysa od roku 1929 dodnes vydávajú každoročne, až na niekoľko výnimiek vždy s pôvodným námetom, najčastejšie s motívom detí, detských hier a športu, ale aj flóry a fauny, a aj s inými námetmi. Známkys „Červený chlapec“ a „Modrý chlapec“ z emisného radu HEALTH z roku 1931 patria medzi najcennejšie. Vydané boli v období celosvetovej hospodárskej krízy a zrejme v dôsledku tejto skutočnosti sa týchto známok predalo len veľmi málo.

Známkys tohto emisného radu som vo viacerých prípadoch videl v katalógoch zaznamenané v osobitnej časti. Asi preto, že ide o známky príplatkové. Možno, že sa aj osobitne zbierajú. Je na nich sympatické, že sú pravidelne vydávané už 75 rokov, že prospešnosť ich vydávania bola verej-

Známkys „Červený chlapec“ a „Modrý chlapec“

Príplatková známka z roku 1929 a ukážka známok z emisného radu HEALTH vydaných v rokoch 1932, 1935, 1941 a 1942

nosťou prijatá, nebola spochybnená a dodnes je uznávaná. Tradícia založená na cielavedomosti, vytrvalosti a dôvere.

Tretia známka (1,35 \$) jubilejnej emisie pripomína dejiny letectva a leteckej pošty Nového Zélandu. Vyobrazená trojpenková známka však nepochádza z prvej leteckej emisie, letecké známky Nový Zéland už vydal skôr, prvé v roku 1931. Než sa o leteckých emisiách zmienim, niekoľko slov o histórii novozélandského letectva. S jej začiatkami sa uvádza meno Richarda Pearsa z Waitohi, ktorý údajne 31. 3. 1903 dvojmotorovým lietadlom vlastnej konštrukcie neďaleko od svojho domu preletel vzdialenosť 150 yardov. To znamená, že pol roka pred historickým letom bratov Wrighthovcov v Spojených štátoch (3. 12. 1903). Pearsovo prvenstvo však oficiálne nebolo uznané, pretože jeho let nebol hodnotne doložený. Neskôr sa objavujú viacerí priekopníci letectva - Georg Bolt (1910), Leo a Vivian Walsh (1911), Joe Hammond (1914) a ďalší. Po skončení prvej svetovej vojny G. Bolt uskutočnil prvý experimentálny poštový let z Aucklandu do Dargaville. V roku 1921 sa uskutočnili ďalšie poštové lety, a to medzi Christchurchom a Timaru a medzi Aucklandom a Wanganui. V nasledujúcich rokoch sa uskutočnil rad ďalších priekopníckych letov, ktoré vytvorili predpoklady na vznik pravidelnej leteckej dopravy. Významným medzníkom bola konvencia UPU umožňujúca Novému Zélandu od 1.7.1930 prepravu poštových zásielok leteckými službami v Austrálii, Kanade a USA. Do Veľkej Británie viedla letecká linka z indického Karáči, známa pod názvom Londýnska cesta (zo začiatku sa prvý úsek prepravy z Nového Zélandu uskutočnil loďou). V roku 1930 bola otvorená aj vnútroštátna letecká linka medzi mestami Christchurch a Dunedin. Takto dozrel čas aj na vydanie leteckých známok. Prvá letecká emisias tromi známkami hodnoty 3d (hnedá), 4d (fialová) a 7d (oranžovohnedá) bola vydaná 10. 11. 1931 (známky boli distribuované na pošty už 9. 11. 1931, takže existujú zásielky frankované s týmito známkami opečiatkované a prepravené ešte pred dňom vydania). Na prepravu vianočných pozdravov a propagáciu výhod leteckej pošty bola 18.12.1931 vydaná letecká známka

Letecká známka 7d vydaná v roku 1931 s obrazom „lietadla nad krajinou“ a rovnaká známka s pretlačou TRANS TASMAN / AIR MAIL / „FAITH IN AUSTRALIA“ vydaná v roku 1934

3d v pozmenenej zelenej farbe s červenou pretlačou novej, slovom uvedenej nominálnej hodnoty 5d (FIVE PENCE). V platnosti bola až do ich vypredania v roku 1935. Ďalšia pretlačová letecká známka bola vydaná 17.1.1934. V tomto prípade bola letecká známka hodnoty 7d vytlačená vo svetlomodrej farbe s trojriadkovou tmavomodrou pretlačou TRANS TASMAN / AIR MAIL / „FAITH IN AUSTRALIA“. Známká bola vydaná k prvému letu (s prepravou zásielok) z Austrálie cez Tasmániu na Nový Zéland, ktorý uskutočnil kapitán letectva T. P. Ulm vo februári 1934. Tým sa aj platnosť týchto pretlačových známok, vydaných v náklade 83 078 ks, skončila (17. 2. 1934). Tak sa dostávame k zobrazenej leteckej známke, ktorá bola vydaná 4. mája 1935. Emisiu tvoria tri známky rovnakej kresby, ale s rozdielnymi farbami a nominálnymi hodnotami - 1d červená, 3d fialová a 6d modrá. Obraz známky pripomína dokončenie prvého, teraz už

List odoslaný z Nového Zélandu do Veľkej Británie v roku 1931 s tmavočerveným kašetom CHRISTMAS AIR MAIL

oficiálneho poštového letu medzi Austráliou a Novým Zélandom uskutočneného kapitánom Ulmom 12. apríla 1934 lietadlom De Hawilland DH 86 Express. Grafík J. Berry s použitím fotografie Bella Blocka na známke zobrazil Ulmovo lietadlo nad letiskom New Plymouth, kde po svojom historickom lete pristál.

Letecká známka 1d z emisie vydané v roku 1935

(pokračovanie)

Koraly a morská huba na ostrovoch Krapanj

Červený koral a žltá morská huba – špongia – v tvare srdca sa stali motívom príležitostnej známky, ktorú Hrvatska pošta vydala 2.6.2005.

Zber morskej huby je známy už od staroveku. Až do polovice 19. storočia bol európsky trh zásobovaný iba špongiou zo Stredozemného mora. Bohaté náleziská špongie najvyššej kvality pri Bahamských ostrovoch boli objavené iba okolo r. 1840. Na chorvátskom pobreží je reč o získavaní špongie asi od r. 1522. Dvaja obyvatelia Zlarinu začali zbierať špongiu pre obchodníka v Šibeniku, ktorý ju ďalej predával Benátčanom. Obyvatelia ostrova Krapanj žijú od konca 17. storočia výlučne zo zberu špongie a od toho času až podnes platia za jediných lovcov špongie na východnom Jadrane. V roku 1911 so svojimi 16 potápačmi, 6 potápacími zariadeniami a 30 člnmi založili spolok a v roku 1947 firmu Morská huba, ktorá dlhé roky rozširovala svoju činnosť. Hoci moderná technológia skúša prirodzené vlastnosti morskej huby napodobniť mnohými syntetickými materiálmi, špongia má ešte stále veľkú spotrebiteľskú hodnotu.

Morské huby sú jednoduché mnohobunkové živočchy. V moriach sa ich nachádza asi 5000 druhov, z ktorých sa využíva iba 15. Na morskom dne Jadranu je rozšírená Euspongia officinalis adriatica, ktorá má najvyššiu kvalitu. V priemere môže narásť až do 40 cm. Špongia patrí k obnoviteľným biorezervám, ale musí sa využívať veľmi zodpovedne. Pri dobrej organizácii sa môže stať ziskovým hospodárskym odvetvím.

Červený koral (Corallium rubrum) sa pokladá za červené stredozemné zlato. Už starí Egypťania, Gréci aj Rimania lovili tieto koraly a zhotovovali z nich cenné šperky. Spojené sú s nimi mnohé legendy. Prvý lovec koralov zo Šibenika získal povolenie na lov a spracovanie v roku 1687. Najvýznamnejší lov koralov na Jadrane je na ostrove Zlarin a má vyše 100-ročnú tradíciu. Počas benátskeho panstva obyvatelia Zlarinu museli pre lov koralov zriadiť až 16 člnov. V 18. storočí boli všetky náleziská koralov vo vlastníctve rodiny Galbiani; najprv pod talianskou, neskôr pod rakúskou správou. Začiatkom 20. storočia sa v Zlarine založili družstvá, ktoré oživil starú tradíciu lovu koralov a podporovali aj ich spracovanie na šperky. Dnes sa hlavná časť koralov získava bez obmedzenia a pašuje do zahraničia na spracovanie. V Chorvátsku však dozrel čas na to, aby zber morskej huby a koralov bol chránený.

Nominálna hodnota známky je 3,50 kn. V TL po 10 kusov ju viacfarebným ošetom vytlačila tlačiareň Zrinski v náklade 200 000 kusov.

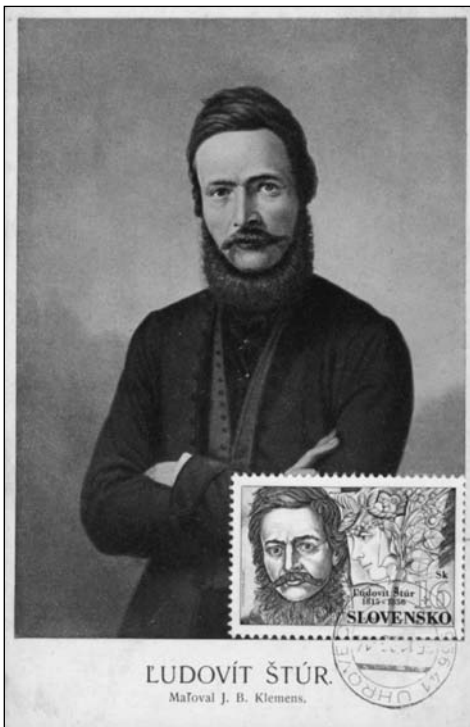
Ivan Lužák

Rok Ludovíta Štúra

V tomto roku si pripomenieme 190. výročie narodenia Ludovíta Štúra. Narodil sa 29. 10. 1815 v Uhrovci. Bol kodifikátorom spisovnej slovenčiny, politik, básnik, publicista, jazykovedec, novinár, redaktor a pedagóg. Pri tejto príležitosti sa uskutoční rad podujatí v mestách Trenčianskeho samosprávneho kraja (TSK). Pod záštitou prezidenta SR Ivana Gašparoviča bude v Uhrovci v dňoch 15. – 16. 10. 2005 vyhlásený „Rok Ludovíta Štúra“.

S finančnou podporou TSK budú vybrané pošty používať príležitostnú pečiatku s portrétom L. Štúra a textom „1815 Rok Ludovíta Štúra 1851“ s domicilom Uhrovec 15. 10. 2005, Myjava 19.10.2005, Bánovce nad Bebravou 25. 10. 2005, Bošáca (Zem. Podhradie) 6. 11. 2005 a Trenčín 10. 11. 2005. (Vyobrazená pečiatka je s pôvodne navrhovaným dátumom.)

Organizátori podujatí budú mať pre účastníkov spomienkových osláv prítlaču na poštových lístkoch, viažuce sa na život a dielo L. Štúra. Vyhotovenie príležitostných pečiatok inicioval KF 52-19 pri KaMC OS SR Trenčín. Záujemcovia o tieto príležitostné pečiatky, prípadne o materiály vydané k tomuto podujatiu, požiadať uve-

dené pošty, obecné alebo mestské úrady v mieste konania osláv o ich sprostredkovanie.

-ký-

X. Medzinárodný vojenský výstup na Kriváň

Dňa 27. augusta 2005 sa uskutočnil X. Medzinárodný vojenský výstup na Kriváň. Organizátormi výstupu boli Zväz vojakov SR Trenčín s Generálnym štábom Ozbrojených síl SR a Regrutačným strediskom Banská Bystrica. Výstupové trasy viedli zo Štrbského Plesa a Troch studničiek, v ktorých miestach pôsobila pošta, ako aj stanice poľnej pošty, ktoré používali kašety Štrbské Pleso v červenej farbe a Kriváň vo farbe modrej. Stanice poľnej pošty rozvinulo Regrutačné stredisko. Na Kriváni účastníci výstupu dostali pamätný list.

-ký-

FIRMA ZBERATEĽ®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

Uložte svoje zbierky do kvalitných
predtlačenených albumových listov
firmy SCHAUBERK zasklenených
havičkami s čiernym alebo bielym
podkladom.

K dispozícii sú albumové listy známkových krajín
Európy aj Zámoria od začiatku existencie poštových známok až podnes. Možno si zakúpiť aj jednotlivé ročníky, aj jednotlivé chýbajúce listy, tiež rôzne typy voľných listov. Listy sa dajú uložiť do krúžkových, skrutkových alebo perových dosiek, ktoré tiež nájdete v našej ponuke.

Kontaktujte nás na adrese:

SIMCO, s.r.o., Astrova 1, 010 08 Žilina
alebo na tel./ fax. číslo: 041/ 5653 752

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍČ,
CELISTVOSTÍ**

**A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítlache, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)
Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijíam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

filatelie, numizmatiky, notafílie,
fiokartie, telefónnych kariet

**Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu a
ohodnocovanie materiálu.**

**Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu**

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

ôsmе kolo štvrtého ročníka našej súťaže o Kvet Zberateľa opäť potvrdilo suverenitu seriálu „Malej školy filatelie“ (už jeho 20. časti), keď opäť naplno bodovala a pred druhým príspevkom v poradí získala 8 bodový náskok. Práve príspevok na druhom mieste potvrdil čitateľský záujem o články, v ktorých ich autori píšu o našich významných osobnostiach. Tentokrát to bol M. Benka od J. Solavu, predtým príspevok J. Maniačka o M. R. Štefánikovi. Potvrdzuje to aj tretie miesto našej galérie venovanej majstrom známkovej tvorby. Zaujal aj nový seriál V. Kučeru o známkach Nového Zélandu. Dvojciferný počet bodov získali ešte príspevky na na piatom a šiestom mieste; bodový rozdiel na ďalších miestach už nie je taký výrazný. Tentokrát bodovalo spolu 13 príspevkov (v predchádzajúcom kole 17). Na prvé dve otázky správne a v celom rozsahu odpovedalo 36 zo 43 súťažiacich. Aj keď fragment identifikovalo 42 súťažiacich, autora návrhu neuhádlo ďalších šesť súťažiacich.

■ Vyhodnotenie 8. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovalo 42 súťažiacich - vyobrazený bol detail známky 30 h „Dievča v kroji“ z roku 1974 (Pof. č. 2094) z emisie k 25. výročiu založenia SLUK, vydané 29. 8. 1974.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Ktorý významný slovenský umelec je autorom výtvarného návrhu známky a uveďte ešte aspoň jednu známku, ktorá vznikla podľa návrhu tohto umelca“ mala byť: akad. mal. Ernest Zmeták, ďalšia známka z dielne toho umelca je známka č. 2095 venovaná 25. výročiu Vysokej školy múzických umení. Na otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 36 súťažiacich.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v augustovom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich víťazstvo opäť prisúdili **Š. J. Piškovi** za **Malú školu filatelie (20) – Ako ďalej?** (35 hlasov) Druhú priečku s počtom hlasov 27 získal **J. Solava** za príspevok **Dielo M. Benku na poštových známkach**. Tretie miesto s počtom hlasov 20 získala **A. Paulinyová** za galériu majstrov známkovej

tvorby, v ktorej predstavila **Igora Bencu**. Na štvrtom mieste sa počtom 19 hlasov umiestnil nový seriál **V. Kučeru: Objavovanie a hľadanie súvislostí na známkach Nového Zélandu**. Piate miesto za 16 hlasov získala druhá časť príspevku **R. Fischera: Ofsetem k víťazstvú ocelotisku**. Šieste miesto za 11 hlasov získal **A. Urminský** za **Pohľadnice z rodinnej korešpondencie**. Siedme miesto patrí **E. Minarovičovej** za článok **Hans Christian Andersen a jeho rozprávky na medailách** (9 hlasov). Na ôsmom mieste so šiestimi hlasmi je príspevok **I. Lužáka** o **Antickom náleziisku Narona**.

Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším piatim príspevkom.

Výhercami 8. kola IV. ročníka súťaže sú **Dušan Lellák** z **Michalovic** (nákupná poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Vojtech Roth, Hnúšťa** (zásobník na známky, formát A 4, 8-listový). Srdečne blahozeláme!

■ 10. - októbrové KOLO SÚŤAŽE

Do 10. kola súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment, vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktorá významný slovenský umelec je autorom výtvarného návrhu známky a uveďte ešte jednu známku, ktorá vznikla podľa návrhu tohto umelca.

3. otázka znie: Napište troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v októbrovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame **do 2. novembra 2005**. Za účasť v súťaži vopred ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede.

Redakcia

FILATELIA ★ FILOKARTIA ★ NUMIZMATIKA

Darčeková predajňa, Medená 18, Bratislava
Peter Ardo

Po – pi : 10,00 – 18,00 hod.

☎ 0908 423533, e-mail: pardo@naex.sk, fax: 02 5556 1183

VYKÚPIME A DOPLNÍME VAŠE ZBIERKY

Známkы, mince, figúrky z kindervajec, telefónne karty, staré pohľadnice, listy, akcie, preukazy a iný zberateľský materiál

✉ Palkovičova 10A, 821 08 Bratislava

Úsmevné cestovanie

Túžba po originalite je tak stará ako samotná civilizácia. Potvrdzujú to aj nasledujúce pohľadnice, ktoré sa mi časom dostali do mojej zbierky. S originálnym nápadom prišiel aj tento konštruktér z Kalifornie (obr. 1), ktorý svojej trojkolke vytvoril krásnu karosériu v tvare dámskej lodičky. Pochvaluje si veľký komfort vo vozidle a bezpečnú jazdu. Nehovorí však, že v ktorej ruke drží dáždnik v prípade nepriazni počasia. Zrejme vozidlo je určené len na slnečné dni.

Iný pohľad na dopravný prostriedok má cestovateľ na obr. 2 z juhu Spojených štátov. Tiež sa možno spýtať, či je to auto alebo vrak, umelecké dielo alebo schránka na nepotrebné veci na kolesách. Autor si ho však cení viac a zúčastnil sa ním aj súťaže o najoriginálnejší model.

Spomienkou na nedávne časy je Trabant s jednou konskou silou (obr. 3). Ešteže si v býv. NDR takto úsmevne dokázali pripomenúť ich slávny dopravný prostriedok, ktorý brázdil aj naše cesty a s jeho používaním vzniklo mnoho veselých príbehov. V tejto súvislosti si spomínam na dvoch svojich kolegov zo zamestnania, šťastných majiteľov tejto vychýrenej značky. Vždy po víkendech si rozprávali, čo zažili so svojimi miláčikmi, na ktorých nedali dopustiť. Raz radil jeden druhému: „To musíš tú skrutku vpravo pod nádržou o pol závitú povoľiť a uvidíš ako ti bude lepšie ťahať. Ale nesmie to byť ani o kúsok viac, pretože za Trnavou som zistil, že mám prázdnu nádrž a musel som 5 km šliapať na najbližšiu pumpu.“ Druhý sa zamyslel a vraví: „To nebudem robiť,

ja mám lepší recept, dám do benzínu trochu špeciálneho oleja a mne to potom ťahá aj stovkou. Do Brna sme prišli za dve hodiny, len sme si potom museli dať trochu väčšiu pauzu, lebo bolo treba chlaďiť motor.“

Takže najbezpečnejšia jazda je asi na obr. 4. Netreba vodičský preukaz a v prípade nebezpečenstva stačí vyskočiť za jazdy.

Jozef Jankovič

COLLECTIONER s.r.o.

MURGAŠOVA 3, KOŠICE 040 01

e-mail: collectioner@iol.sk

NÁKUP-PREDAJ: mince, bankovky, medaily, vyznamenania, pohľadnice a iný zberateľský materiál.

24 hodín denne - jednoducho, pohodlne a bezpečne. Zároveň bezplatne, diskrétno, poradíme a zhodnotíme vaše zbierky.

www.zlatemince.sk

Medzinárodný maratón mieru Košice

Prvá októbrová nedeľa patrila v Košiciach tradične maratónu. Tento rok dali organizátori opäť vyhotoviť príležitostnú pečiatku a v spolupráci s KF prítláče na poštových lístkoch a obálkach, a pamätné listy.

Klub filatelistov 54-01 Košice so spoluorganizátormi zároveň od 1. do 8. októbra sprístupnili výstavu v Štátnej vedeckej knižnici venovanú maratónu, na ktorej návštevníci okrem filatelistických exponátov a materiálov mohli vidieť aj odznaky, medaily, vlajky a publikácie. K výstave bol vydaný aj vkusný katalóg. Realizáciu výstavy zabezpečil neúnavný predseda KF 54-01 MVDr. Alexander Bárd, CSc. so svojím spolupracovníkmi.

-vg-

Pamätný list

KOŠICE PEACE MARATHON - EUROPE'S OLDEST

Máme stále čo hľadať a objavovať

Po spracovaní histórie pošty v Trenčíne a jej uverejnení v katalógu výstavy Laugaricio 1998 som predpokladal, že všetko je zistené a podložené dokumentmi. Údaje o starších príležitostných pečiatkach som čerpal zo známej 6-dielnej publikácie Václava Nebeského o čs. príležitostných a propagačných pečiatkach (vydanie 1971). Už tu som narazil na pečiatku, ktorú trenčianski zberatelia nemohli doložiť na celistvosti. Ide o pečiatku s textom: I. celoslovenská prehliadka LUT Trenčín 19.8.1951. Jej kontrolný odtlačok sa mi však nakoniec podarilo získať. Táto pečiatka zrejme unikla pozornosti pre svoju podobnosť s dennou pečiatkou.

Ďalšiu pečiatku, ktorá bola používaná v Trenčíne s textom: Dni sporivosti Trenčín 1.-14.10.1956, bolo treba rekonštruovať z vyobrazenia v uvedenej publikácii

(na obr. s domicilom Malacky). Takáto pečiatka sa používala aj na poštách Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Lučenec, Nové Mesto nad Váhom, Pezinok, Piešťany, Poltár, Skalica a Trnava. Aj táto pečiatka unikla pozornosti, lebo pripomína dennú pečiatku.

Keď som predpokladal, že mám už všetky pečiatky zaznamenané, objavil som podací lístok na doručený list odoslaný známym trenčianskym zberateľom Ladislavom Gátom (1910-1976), na ktorom je odtlačok príležitostnej pečiatky s textom: III. Letná spartakiáda spriatelenej armád, Trenčín 1, 5.9.1973, v strede je znak spartakiády. Žiaľ, odtlačok nie je reprodukovateľný.

Preto si dovoľujem požiadať vás, čitateľov, o poskytnutie odtlačku spomínaných troch pečiatok, prípadne kópie celistvosti s ich odtlačkom, pretože v Trenčíne ich nik nevláštne. Ako je vidieť, aj relatívne nové veci môžu uniknúť pozornosti, pokiaľ nie sú dostatočné informácie vo filatelistickom časopise.

Jozef Korený

ZBERATEL'

sa zúčastnil na pražskom veľtrhu

Tento rok sa v Prahe v dňoch 16. až 18. septembra uskutočnil už 8. medzinárodný veľtrh poštových známok, mincí, telefónnych kariet, minerálov a iného zberateľstva. Prvýkrát sa na veľtrhu zúčastnila aj firma Zberateľ, veď má čo ponúkať z vlastnej produkcie: časopis Zberateľ, Netto katalógy Slovensko od roku 1993, albumové listy Slovensko od roku 1993 a postupne aj na jednotlivé ročníky známk Československa.

Veľtrh, ktorý sa koná pod záštitou Českej pošty, Zväzu českých filatelistov a Českej numizmatickej spoločnosti, každoročne láka množstvo vystavovateľov aj návštevníkov. V tomto roku sa ho zúčastnilo vyše 220 vystavovateľov zo 40 krajín a medzi nimi boli zastúpené

hneď v prvý deň, druhý je len pre vytrvalých a záverečný deň pre náhodných a okoloidúcich na nedeľnej prechádzke. A na počudovanie aj medzi nimi bolo veľa kúpychytivých, ktorých mnohé ponuky upútali.

Najviac obľiehané boli stánky a stoly s filatelistickým materiálom, potom nasleduje numizmatika a za ňou prekvapujúco minerály a drahé kamene (pred pohľadnicami a telefónnymi kartami).

Význam veľtrhu však spočíva aj v nadviazaní kontaktov rôzneho zamerania, či už medzi obchodníkmi alebo zberateľmi, pre ktorých je to tiež príležitosť mnohých stretnutí.

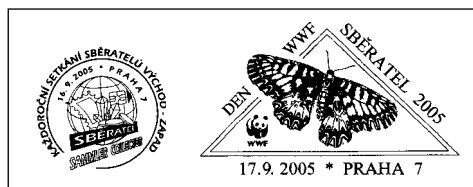
Pri hodnotení účasti firmy Zberateľ na tomto podajati možno konštatovať, že v záplave rôznych konkurenčných firiem sa nestratila, pričom uspela aj s ponukou Netto katalógov a záujem bol aj o časopis Zberateľ, keď sa prihlásili aj ďalší predplatitelia.

Ak by sme chceli porovnávať tento veľtrh s Bratislavskými zberateľskými dňami, tak musíme hneď priznať, že pražský veľtrh mal oveľa väčšiu účasť vystavovateľov, najmä zahraničných a rovnako tak aj návštevníkov. Účasť návštevníkov je rovnako dôležitá ako účasť vystavovateľov. Veď vystavovatelia na veľtrh prichádzajú s poslaním čo najlepšie realizovať svoju ponuku, a to môžu len prostredníctvom návštevníkov. Teda to najdôležitejšie pri organizácii takéhoto podujatia je dobrá propagácia. Pozývanie vystavovateľov je jedna stránka problému, tam často zohrávajú úlohu osobné kontakty, účasť návštevníkov sa musí zabezpečiť informáciami cez masovokomunikačné prostriedky. Napr. pri

aj poštové správy Austrálie, Portugalska, Cypru, ostrova Fíji, Gibraltaru, Guernsey, Guiney-Bissau, Írska, ostrova Man, Jersey, KLDR, Nového Zélandu, Talianska, Švajčiarska, ďalej Britská kráľovská mincovňa, Nemecké mincovne, Mincovňa Kremnica, Rakúska mincovňa, Štátna mincovňa Rumunska, Kráľovská austrálska mincovňa a známe firmy z oblasti pomôcok, Schaubek, Prinz, Leuchtturm, Lindner ...Ziaľ chýbala Slovenská pošta či Pofis, pričom mnoho návštevníkov hľadalo ich stánok. Snáď nabudúce si náš vydavateľ už nenechá ujst príležitosť prezentovať sa na takom významnom podujatí.

Konkrétne postrehy možno zhrnúť do jednoduchého konštatovania: vytvorenie atraktívneho prostredia s množstvom zaujímavých a príťažlivých vystavovateľov s dobrou propagáciou má priaznivú odozvu aj v zberateľskej verejnosti a priláka množstvo domácich aj zahraničných návštevníkov. Tradične najväčší záujem je

ceste do Prahy sme si všimli dva obrovské pútače, ktoré pozývali na návštevu veľtrhu, prvý už za Jihlavou!

Sme presvedčení, že väčší úspech Bratislavských zberateľských dní 2006 môže zabezpečiť len lepšia propagácia, s ktorou by bolo treba začať čo najskôr.

Antonín Kulhánek, Zberateľ

Československo 1945-1992, špecializovaná príručka pre zberateľov poštových známok, vydal POFIS v spolupráci s Klubom filatelie, vedúci autorského kolektívu František Beneš, 280 strán, vydanie 2006.

Pražský zberateľský veľtrh je vždy vhodnou príležitosťou, aby priniesol aj filatelistom niečo nové. Nebolo to inak ani v tomto roku, keď zberateľom a záujemcom o československé známky ponúkol ďalšie vydanie špecializovaného katalógu „nového“ Československa.

Hneď úvodom treba konštatovať, že svojou úpravou sa podstatne líši od predchádzajúcich štyroch vydaní (prvé v roku 1998). Predovšetkým tým, že všetky vyobrazenia sú farebné na hladenom papieri a celkový formát je menší (A 5, ako časopis Zberateľ).

Po obsahovej stránke je prínosom ďalšie množstvo nových informácií, čo je nesporným dôkazom toho, že známky býv. Československa sa stále zbierajú, väčšina emisií má svoju trvalú umeleckú hodnotu a zo zberateľského hľadiska predstavujú nevyčerpatelný zdroj bádania a nachádzania nových zaujímavostí. Skutočnosť, že isté materiály z obdobia 1945 až 1992 sú medzi zberateľmi stále hľadané, potvrdzujú aj ich cenové záznamy, ktoré sa po prechodných výkyvoch spôsobených okolnosťami, viac-menej stabilizovali. Pohyb cien oproti vydaniu 2005 je len nepatrný. Údaje k jednotlivým emisiám sú doplnené o mená autorov známky.

Prepracované a doplnené je Košické vydanie, keď detailnými vyobrazeniami sa možno ľahšie orientovať pri určovaní jednotlivých typov známok a identifikovať doskové značky i najzaujímavejšie doskové aj výrobné chyby, ako aj jednotlivé háčkové polia. Podobne širšie je spracované aj Bratislavské vydanie, Moskovské vydanie (doplnené o reprodukcie ďalších doskových chýb) a Londýnske vydanie (doplnené o doskové značky na horných okrajoch). Detailné vyobrazenia určite mnohým zberateľom uľahčia aj rozlíšenie háčkov k 1. výročiu SNP.

Novinkou je tiež podrobnejšie spracovanie známok z rokov 1945-1949, ktoré v PL (100 ks známok) obsahujú nepotlačené alebo potlačené kupóny (spolu 12), pričom sú osobitne ohodnotené jednotlivé varianty kupónov a kompletnosť okrajov. Prehľadnejšie je spracované aj hodnotenie celistvostí z obdobia menovej reformy 1953.

Podobne by bolo možné pokračovať aj ďalšími emisiami, ale predpokladám, že každý zberateľ takého

doplnenie a rozšírenie informácií, a najmä doplnené vyobrazeniami, určite privíta. Spomeniem pritom ešte aj niečo z „opačného konca“, a to háčček k 60. výr. FIP (č. 2727), keď v tomto prípade platí známe, že raz vidieť je viac ako stokrát počuť.

Z hľadiska špecializácie však v katalógu ostali aj niektoré nepresnosti, napr. H497 (30 rokov čs. známky), keď ocenenie jednotlivých typov nezodpovedá ich štatistickému výskytu. Správne by mali byť cenové údaje II. a III. typu vzájomne prehodené. Ďalšia pretrvávajúca nepresnosť je v ocenení typov háččka H1308 (Človek a lety do vesmíru). Opäť z hľadiska výskytu jednotlivých typov netreba samostatne oceniť I. typ. Zberatelia skôr registrujú menší výskyt typov XI a XII.

Nereálne nízko je hodnotený II. typ perforovaného háččka k prvému výročiu spoločného letu (H2364 – „sluchátko“), keď jeho záznam 70,- nezodpovedá jeho výskytu.

Opravené však bolo hodnotenie obráteného postupu hrebeňového zúbkovania 30h známky z emisie Lovná zver (č. 1567), keď menej sa vyskytuje postup zhora nadol. (Doteraz katalóg vyššie hodnotil postup zdola nahor.) Preklasifikovaný bol H1694 (50 rokov čs. známky), keď doterajšie dva typy sú označené ako I. a II. náklad. Nepovažujem to však za správne, pretože z hľadiska vydavateľa má známka alebo háčček vždy len jeden náklad. Podľa publikovaných údajov (Zberateľ 10/2004, str. 16) nedotlač červenej farby bola spôsobená výrobnou chybou. II. typ známky č. 2215 (Boj proti fajčeniu) bol zmenený na doskovú odchýlku.

Aj časť leteckých, doplatných, novinových a služobných známok obsahuje ďalšie doplňujúce údaje a nové vyobrazenia. Kompletne sú prvýkrát vyobrazené všetky maďarské známky (spolu 38) s ručnou pretlačou ČSP / *1944*, používané na území Karpatskej Ukrajiny od decembra 1944 až do marca 1945. Ide o tzv. Chustskú pretlač, ktorá vznikla na priamy príkaz vládneho zmocnenca. Záver katalógu tvoria prehľady príležitostných a výsadných tlačí.

Napriek drobným pripomienkam však konštatujem, že **katalóg obsahuje** skutočne obrovské množstvo údajov, ktoré v uvedenom rozsahu **neboli doteraz publikované**, pričom vo vyváženej forme predkladá všetky informácie potrebné na budovanie generálnej až vysoko špecializovanej zbierky. Zároveň môže byť zdrojom inšpirácie a ďalšieho bádania zberateľov a ostatných záujemcov o československé známky z obdobia 1945 – 1992, a preto nemal by chýbať v ich knižnici.

-pem-

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytlí usporiadatelia podujatí. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každý druhú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, • poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9,30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedeľu od 9,00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východo-slovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každý druhý a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. • CK Junior, Šľakovčičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17,00 do 18,00, Záhorácke centrum kultúry, Mierové nám. 1 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16,00 do 17,00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok od 17,00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NITRA** - FILATELIA • Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOST' • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8,00 do 12,00 hod. • Za stoly a ani za vstup sa neplatí ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko I Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, Hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8,30 do 10,30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17,00 hod. Pošta Poprad 2, zasadacia na 2. poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22, • Každý štvrtok od 16,00 do 19,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA I Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9,00 do 11,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • klubové stretnutia

Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý párny týždeň vo štvrtok o 16,00 hod., okrem júl-august ■ **TRENCÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hory • Každú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENCÍN** - NUMIZMATIKA • Pravidelné členské schôdze spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16,00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Trnava • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každú stredú od 15,30 do 17,00 hod. ■ **VRANOV n / Toplou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Piváreň pod Lipou, M. R. Štefánika 136 I Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 057 44 611 18, 0905 202 096 ☐ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➤ 8. október 2005 ILAVA

BURZA ZBERATELSKÝCH PREDMETOV – mince, známky, pohľadnice, modely, CD, významnania, medaily, telefónne karty, knihy, časopisy, atď., poriada Dom kultúry Ilava od 7,00 do 12,00 hod. Rezervovanie stolov ☎ 042 44 555 70 (71,72), 0903 327 655.

➤ 16. október 2005 RUŽOMBEROK

ZBERATELSKÚ BURZU poriada KF-53-02 Ružomberok v Cirkevnom gymnáziu sv. Andreja na nám. A. Hlinku v nedeľu 16. 10. 2005 od 8.00-12.00 hod. Nízke vstupné aj poplatky za stoly. Srdečne vás pozývame.

➤ 16. október 2005 NITRA

HOBBY STRETNUTIE ZBERATELOV rôznych odborov sa uskutoční na Párovskej č. 1 od 7,00 do 12,00 hod. Informácie ☎ 037 73 316 47 od 19,00 do 21,30 hod.

➤ 22. október 2005 POPRAD

PODTATRANSKÉ FILATELISTICKÉ VÝMENNÉ STRETNUTIE sa uskutoční v sobotu 22. októbra v priestoroch SOU stavebného na Okružnej ulici od 7.00 do 12.00 hod. Víťan sú zberatelia aj iných zberateľských odborov. Info: Ing. Rancák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad, ☎ 0907 949 956

➤ 29. október 2005 PREŠOV

BURZA ZBERATELOV sa uskutoční v sobotu 22. októbra v Posádkovom klube, Mukačevská 22, na sídlisku 3, od 8,00 do 12,00 hod. Objednávky stolov: Ing. Lubomír Vajčovce, Cintorínska 3, 080 06 Prešov 6, ☎ 051 77 64730.

➤ 30. október 2005 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, hotel Pelikán (pri tržnici) od 8,00-12,00 hod. Ďalšie stretnutie 27. 11. 2005. Informácie ☎ 047 4329 266.

➤ 6. november 2005 KYS. NOVÉ MESTO

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV starostlivosť a ostatných zberateľských odborov každú prvú nedeľu v mesiaci od 8,00 hod. v priestoroch galérie Mlyn Antik v Kysuckom Novom Meste-Radoli. Ďalšie stretnutie 4.12. Informácie ☎ 0904 526 563

➤ 13. november 2005 TRENCÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ BURZA FILATELISTOV V TRENCÍNE sa uskutoční v Kultúrnom stredisku Dlhé Hory .

➤ 19. november 2005 POPRAD

FILATELISTICKÁ BURZA, TIEŽ POHLADNICE, MINCE, ODZNAKY, sa uskutoční v sále SOU stavebného od 7,00 do 13,00 hod. ☎ 0903 840 010. Možnosť ubytovania.

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelístov Košice **príjmu a zašlú výbery do kolovania**. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z-128

■ **KÚPIM bankovky a mince Maďarska** a Rakúsko-Uhorska, ☎ 058/732 78 33, 0905 426 733. Z-129

■ **KÚPIM SŠ 1939-1945**. Rady, medaily, vyznamenania, odznaky. Ponuku prosím pošlite na adresu Marian Jakabek, P.O. Box 366 Lloyd Manor Rd. M9B 6H6 Toronto, Ontario, Canada. Na každú ponuku odpoviem. Z-130

■ **KÚPIM R-nálepky** s poradovým číslom 1. Ladislav Iván, Malé Domky 12, 034 05 Ružomberok. Z-131

■ **KÚPIM ★★ hárčeky s odchýlkami** a inými chybami. Nové Slovensko. ☎ 0905 319 684. Z-132

■ **KÚPIM prednážkové listy** s © **SASSIN a SASSIN** s dátumom. L. Hrozen, Alej 574, 908 41 Šaštín-Stráže. Z-133

■ **PREDÁM sadu čs. mincí 1992**, sady mincí SR 1993, 1994, 2001 a mincu 1000 Sk 10 rokov SR proof. Z-134

☎ 0915 728 557.
■ **HLADÁM celistvosti a známky Srí Lanky** (Cejlónu). Ponúkajte. Ing. Rančák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad. ☎ 0907 949 956. Z-135

■ **PREDÁM vysokú frankatúru** (50 Sk) za 50 %, platí stále. R. Kopaj, SNP 46, 940 01 Nové Zámky, e-mail: kopaj@stonline.sk. Z-136

■ **SPOLAHLIVÉ DODÁVKY NOVINIEK ČR**, 1 Kč = 1,35 Sk + poštovné, pre KF aj jednotlivcov. Tiež novinky Francúzska a všetkých jeho terórií v cene 1 € = 52 Sk (nominál). D. Polan, Svätoplukova 23, 058 01 Poprad. Platí stále. Z-137

■ **PREDÁM albumové listy** Pořís Rakúsko 1945-1958, Československo 1967-68, 74-78, 1980 a 1982. Ďalej cca 100 FDC OSN, prevažne vľajky. Cena dohodou. ☎ 0903 406500, e-mail: urminky.a@stonline.sk. Z-138

■ **VYMEŇIM © známky USA** od r. 1900-1998 za © známky USA a R-U. ☎ 033 6472 934. Z-139

■ **ZA ★★ ZNÁMKY ČSR 1954-1968** dám ★★ známky ČSR, ČR, SR od r. 1976, OSN 1981-89, ZSSR 1965-90, § Kubu 1959-80, Poľsko 1945-95 aj iné. Anton Liška, letisko Vajnory, 831 07 Bratislava, ☎ 0903 312450. Z-140

■ **PREDÁM ★★ známky, hárčeky, TL, poštové listky** a * ČR 1993-1999. Ivan Lužák, Púpavova 2, 841 04 Bratislava 43 ☎ 02/6542 5054. Z-141

■ **PREDÁM zasklené albumové listy** SR 1993 a 94 – 180 Sk, 1993 až 1999 – 750, 1993 až 2003 v doskách Schaubek 1300, orig. alb. listy Schaubek len pre TL 1993 až 2003 + krúžkové dosky Schaubek 1200 Sk. Š. Ďuriš, NS 1406, 020 01 Púchov, stefan.duris@conti.sk. Z-142

■ **PREDÁM 730 sk umeleckých pohľadníc** z rokov 1900-1930. ☎ 0905 33 33 62. Z-143

■ **PREDÁM albumové listy** POFIS čisté i so žltou mriežkou. Vymením listiny s kolkami za iné. Dušan Evinic, Poľská 4, 040 01 Košice. Z-144

■ **PREDÁM katalógy 2005**: Stanley Gibbons British Stamps £ 9,95; U.S. Stamps \$ 18,95; Michel Deutschland – Katalog 29 € + poštovné. Ivan Roudenský, Poste Restante 062 01 Starý Smokovec. Z-145

■ **POŠLEM KVALITNÉ VÝBERY** do kolovania. Pavol Kováč, Hanojská 4/8, 040 13 Košice ☎ 055 6361619, 0902 820 907. Z-146

■ **PREDÁM ★★ známky** Československa 1945-1958 za 50 % katalógovej ceny. ☎ 0905 332 262. Z-147

■ FILATELIE (ČR) ■ 9/ 2005

V úvodnom príspevku septembrového čísla Filatelie sa J. Bejsta bilancuje stav poštovní Českej pošty za uplynulý rok. V oblasti poštovej histórie Fr. Beneš st. pokračuje 17. časťou seriálu Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy, v ktorom sa zaoberá otvorením leteckej prepravy čs. listových zásielok na trase Praha – Štrassburg – Paríž. J. Galuška spomína na lietadlové pošty, ktoré v období svojho vzniku boli svetovým unikátom. V deviatom pokračovaní o známkach Moskovského vydania F. Graman a Z. Koupal dokumentujú použitie týchto známkov v poštovej prevádzke. V. Feldmann v 18. pokračovaní seriálu Abeceda filatelistiky sa zaoberá výskytom písma S na filatelistickom materiáli. K. Blaha sa vo svojom príspevku zaoberá doberkovými zásielkami z protektorátu Čechy a Morava. M. Vondřích približuje vznik doskových chýb na známkach tlačených knihtačou. V rubrike Odborná literatúra prináša Fr. Črha recenziu nového vydania katalógu Michel - Nemecko. Z tradičných rubrik spomeniem listáreň, novinky Českej pošty a nové známky európskych štátov a zo zámoria. □ -pem-

■ ZPRAVODAJ 2005 č. 3

Časopis členov Spoločnosti zberateľov čs. známkov Zväzu českých filatelístov, znovu na 68 stranách prináša mnoho zaujímavých odborných príspevkov o známkach ČSR, ČR aj SR, o ich autoroch a ďalšie materiály. Úvodný príspevok sa vracia k výstave BRNO 2005 a zaoberá sa aj pohľadom na hodnotenie exponátov v tradičnej triede. Ďalší zaujímavý príspevok aj s vyobrazeniami je o tlači ofsetom v pražskej tlačiarňi cenín. Opäť sa prezentuje R. Fischer, býv. vedúci oddelenia známekovej tvorby Federálneho ministerstva spojov, keď približuje pozadie vzniku „podozrivý“ emisie Judaica z roku 1967. Zaujme tiež príspevok o perforácii známkov Českej republiky, pretože sa týka aj mnohých slovenských známkov tlačených v PTC. Zberatelia zaujmú sa o špecializované zbieranie známkov ČR nájdu zoznam s vyobrazením doskových chýb známkov vydaných v tomto roku. □ -pem-

■ PERFIN č. 2 (152)

Časopis českých a slovenských zberateľov perfinov na svojom júnovom vydaní úvodom prináša pohľad na výstavu Brno 2005 so zameraním na perfinárske exponáty a exponáty, v ktorých sa tiež vyskytovali perfiny. Poznámky k článku o falzifikátoch slovenských perfinov prináša V. Münzberger. J. Marenčík približuje bankový závod Fortuna v súvislosti s používaním perfinov a výplatných strojov, v ďalšom príspevku sa zaoberá perfinmi používanými na rôznych výstavách, nielen filatelistických a tiež prináša informácie o maďarských perfinoch. Súpis perfinov pokračuje písmenami M a N. Dr. T. Kotek informuje o 10. vydaní Tomkinsovoho katalógu identifikovaných používateľoch perfinov vo Veľkej Británii. Záverečné strany tvorí písomná aukcia perfinárskeho materiálu. □ -pem

Ponuka firmy ZBERATEĽ – LUPY

Lupa príložná rybie oko

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6912	65	650,-	4 x

Lupa svetelná ručná

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6715	35	550,-	10 x

Lupa vrecková sklopná

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6501	20	270,-	10 x

Lupy ručné čitateľské, plastová rukoväť

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6742	100	270,-	2 x
6744	60	230,-	3 x
6745	50	195,-	4 x

Lupy ručné bifokálne, kovová rukoväť

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6732	84	270,-	2,5 / 5 x
6734	60	195,-	3,5 / 7 x

Lupa stolné s ohybným ramenom 50 cm

priemer (mm)	cena	zväčšenie
90	650,-	3 x

OKTÓBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (► pozri informácie na 2.strane)

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Andora (Fr.) 1999, Europa - Národné parky, 535	25,-
Angola 1962, Rôzny šport, 441-446, 6 €	120,-
Argentína 2000, LOH Sydney, 田 2601-04, 10 €	95,-
Argentína 2004, LOH Atény, 田 10 €	95,-
Bahamas 1964, LOH Tokyo, 207	25,-
Belgicko 2004, Fauna PL (4)	110,-
Bequia 1988, 200 r. Deklarácie nezávislosti, Bl 9, 5,5 €	110,-
Bielorusko 1998, Automob. - Maz, 254-258	75,-
Bielorusko 2000, Rys ostrovid WWF, 373-376	35,-
Bielorusko 2004, Mačky, PL (5+K)	90,-
Bielorusko 2004, Kone, H (4)	65,-
Bulharsko 1965, Kozmonauti z Voschod 1, (5) 1517-21, 5 €	40,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 €	30,-
Falkland Isl. Dependencies 1956, Trans.-antarktická exp., 34-37	120,-
Fiji 1954, Dobročinné, 139-40	60,-
Fínsko 1935, Fínski učenci na prelome 18. a 19. stor., 188-190	45,-
Francia 1967, Umenie - J. A. D. Ingres, 1597	10,-
Francia 1969, Umenie - Kostol freska, 1677	10,-
Francia 1965, Umenie - Raoul Dufz, 1529	10,-
Francia 1966, Umenie - Gobelin - Jean Lurcat, 1564	10,-
Francia 1969, Umenie - Rogier van der Weyden, 1667	10,-
Francia 1966, Kozmos - Satelit D1, 1539	5,-
Gambia Výročie automobil. Mercedes (Bl 25), 8,50 €	110,-
IFNI 1958, Pomoc pre Valenciu, 171-73	29,-
Indonézia 1996, WWF Nosorožec zo Sumatry a Jávy (PL 2 x 1648-51)	120,-
Kuba 1992, Rôzne rasy psov, 3558-64 + Bl 128, 9,5 €	135,-
Kuba 1994, Atrakulturné - chovné stanice, 3749-54, 4,5 €	65,-
Kuba 1994, Rôzne rasy psov, 3771-75	65,-
Lichtenstein 1939, Hud. skl. Jozef Rheinberg, 172, 3 €	22,-
Maďarsko 1983, ZOH Sarajevo, 3659 Bl. 169, 5 €	25,-
NDR 1977, Poľovníctvo, 2270-75, 3,5 €	40,-
NDR 1977, Záchrannárske akcie hasičov, 3 €	25,-
NDR 1977, Osobnosti vedy a kultúry, 2199-2202, 1,5 €	15,-
Poľsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), Bl 115. hologram, 3,00 €	35,-
Poľsko 2004, Kozmos-história vývoja Zeme 田	90,-

Poľsko 2005, Hist. pamiatky 18. a 19. st., Bl (4)	120,-
Poľsko 2005, „Europa“ - gastronómia 1	32,-
Poľsko 2005, Vzácná mušľa -sv, výst. filat. Sydney (H)	49,-
Portugal-Madeira 2002, Hrdlička WWF, (4 páska), 218-221	75,-
Rakúsko 1949, 75 výročie UPU, 943-45, 17 €	96,-
Rakúsko 1950, 100. výročie rak. známky, 950, 2,6 €	18,-
Rakúsko 1952, Orol, letecká 20S, 968, 18 €	80,-
Rakúsko 1954, C.F.A.Ritter von Welsbach, chemik, 1006, 36 €	250,-
Rakúsko 1961, Kongres sv. bánk vo Viedni, 1097, 0,7 €	14,-
Rep. de Cote D'Ivoire 1981, Cesty do vesmíru 680-683, 5,5 €	95,-
Rusko 2005, Ochrana prírody, (Bl 4+K)	65,-
St. Tome E Principe 1979, 1. poštový let Lissabon - São Tomé, 583, (Bl 35), 30 €	290,-
St. Tome E Principe 1980, K 10. výročiu výstupu na mesiac, 650, (Bl 45), 15 €	180,-

St. Tome E Principe 1980, Olympijske štadióny z LOH Mexico '68, Mnichov '72, Montreal '76, Moskva '80 (Bl 43), 12 €	240,-
St. Vincent 1988, 200 r. Deklarácie nezávislosti 1099-1104, 10 €	195,-
Upperyafa-South Arabia 1967, Umenie-Goya 72 (Bl 12), 3,5 €	35,-
Upperyafa-South Arabia 1967, Umenie-Caravaggio 73 (Bl 13), 3,5 €	35,-
Umm-Al-Qiwaín, Kone, 496-501A, 4,50 €	80,-
Umm-Al-Qiwaín 1971, LOH Mnichov '72, Bl 32, 6 €	50,-
Umm-Al-Qiwaín 1971, LOH Mnichov '72, Bl 33, 6 €	50,-
Umm-Al-Qiwaín 1972, ZOH Sapporo, 464 (Bl 30), 6 €	60,-
Umm-Al-Qiwaín 1972, ZOH Sapporo (trojrozmerné), 509-14	60,-
Upperyafa 1967, LOH Mexico '68, Bl 1, 5,50 €	50,-
Yemen 1970, Víťazi MS vo futbale Mexico'70 1144-46, 3 €	30,-
Yemen 1970, MS vo futbale Mexico'70 1066-71+Bl 212, 9,50 €	95,-
Yemen 1970, Autoveterány (trojrozmerné) 1144-46, 3 €	30,-
Zimbabwe 1981, Deň stromu, 255-258, 3,60 €	40,-
Zimbabwe 1982, 75 r. skautingu, 265-268, 4,2 €	85,-

OKTÓBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ☉

Afganistan 2000, Bocian v hniezde, 1	8,-
Angola 1999, Korytnačky I, BI (3)	19,-
Angola 1999, Korytnačky II, BI (3)	19,-
Austrália 2000, Krab (WWF), (4)	12,-
Austrália SADA, 24 známok - rôzne námety	55,-
Azerbajdžan 1995, Vzducholode (6 + H)	30,-
Azerbajdžan 1995, Morské medúzy (5 + H)	25,-
Benin 1995, Mačkovité dravce (6)	18,-
Benin 1995, LOH Atlanta 96 (6 + H)	25,-
Benin 1996, MS vo futbale Franc. '98 (3),(6 + H)	30,-
Benin 2003, Fauna Ameriky BI (6) + H	38,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (9)	35,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo BI (3)	25,-
Benin 2003, Rôzne majáky PL (9)	35,-
Benin 2003, Rôzne rasy psov, PL (9)	35,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky), označenie Letecká pošta	70,-
Comores 1981, MS vo futbale Špania '82, H	12,-
Fujeira 1971, Apollo 14, (5 páska)	18,-
Guineé 1995, Jednomotorové lietadlá, (6+H)	30,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna, (7)	21,-

Guinea Bissau 2001, Včely, osy...BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Pablo Picasso-obrazy PL (6)	29,-
Guinea Ecuatorial, 19 Rím-Vatikán, H	12,-
Guinea-Bissau 2001, Histor. lokomotíy, I.	29,-
Guinea-Bissau 2001, Histor. lokomotíy, II.	29,-
Guineé 1995, Jemná krásna kvetov, (6+H)	25,-
Guineé 1999, Kone, BI (9)	35,-
Kampuchea 1987, Rôzne vtáky (7)	20,-
Kambodža 1996, LOH Atlanta, (6+H)	30,-
Kambodža 2000, Rozprávky (Peter Pan, Pinochio, Palculienka, Krysiar), (6+H)	29,-

Kirgizstan 1995, Miestna fauna, (7 + H)	33,-
Kongo 1999, Orchidey, (6+H)	25,-
Kongo 2004, LOH Athény - plážový volejball - 2004, PL (4)	25,-
Kongo 2005, Domáci miláčikovia pes a mačka PL (6)+2H	38,-
Kongo 2005, Africká fauna, PL (9) + 2H	38,-
Kongo 2005, Moderná éra formuly, PL (6) + H	33,-
Kongo 2005, Historická éra formuly, PL (6) + H	33,-
Kórea 1982, 100 r. narodenia P. Picassa, H	12,-
Kórea 1987, Požiarnické autá (4)	12,-
Kórea 1991, Panda (6+H)	30,-
Kórea 1991, Huby (5)	15,-

Kórea 1991, Huby, PL (2x 5)	25,-
Kórea 1991, Prvá severokórejská exp. do Antarktídy, BI (5+K)	20,-
Kórea 1983, Umenie - P. P. Rubens, H	15,-
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) I.	35,-
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) II.	35,-
Kórea 1986, MS vo futbale, Mexico '86, (H)	12,-
Kórea 1987, Hudobní skladatelia, (6)	12,-
Kórea 1987, ZOCH Calgary, H	12,-
Kuba 1995, Kone (6)	18,-
Kuba 1995, Vtáctvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-
Laos 1986, Kaktusy (6)	18,-
Libéria 1976, A. G. Bell - 100 r. telefónu (H)	12,-
Madagaskar 1999, Ostrovná fauna, PL (9)	35,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)	35,-
Mongolsko 1978, Rôzne hry mong. jazdcov, (7)	14,-
Niger 1999, Krokodýly I, BI (3)	19,-
Niger 1999, Krokodýly II, BI (3)	19,-
Rwanda 2003, Hady BI (6) + H	38,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Ochr.prírody BI (3)	25,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Národ.parky BI (2)	22,-
Rusko 2000, LOH Sydney 2000 (3)	12,-
Sahara O.C.C. 1996, MS vo futbale Franc. '98, 6+H	29,-
Saharai 1999, Mačka perzská, 1	8,-
Tadžikistan, Praveká fauna (8)	18,-
Tanzánia 1999, Kone I, BI (3)	19,-

OKTÓBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Tanzánia 1999, Kone II, BI (3)	19,-
Tanzánia 1999, Medvede, BI (9)	35,-
Togo 1999, Ďalšie druhy orchideí (6+H)	25,-
Vietnam 1988, Vtáky (8)	24,-
Vietnam 1988, Flóra (8)	24,-
Vietnam 1988, Vodné vtáky (6)	12,-
Vietnam 1998, Ryby (8)	22,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner , A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
- „ - 30-listový	870,-

Zásobník Schaubek , A4, 16-listový, biele listy,	
s logom i bez loga Slovenskej pošty,	360,-

Havidky čierne , šírka 28, 31, 36, 38, 40, 43, 44,	
49, 50, 55, 59, 60, 70 a 90 mm - balíček	60,-

Havidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 185x135 mm - ks	19,-
stojaté, veľkosť 185x135 mm - ks	19,-

Havidky biele , šírka 32, 50, 60 mm - balíček	60,-
--	------

Havidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120 mm - ks	15,-
stojaté, veľkosť 120x175 mm - ks	15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový , možnosť doplnenia	
listov (3 alebo 4 otvory)	365,-

Náhradné listy	
12-okienkové 55x53 mm - 1 list	30,-
20-okienkové 41x42 mm - 1 list	33,-
30-okienkové 31x35 mm - 1 list	35,-

Skúšobná UV - lampa SIGMA

Stolné prevedenie so zapojením na sieť 220 V	
- rozozná, ktoré známky sú tlačené na	
luminiscenčnom a ktoré na bežnom papieri,	
odhalí falošné bankovky	570,-
UV - lampa na batérie, ručná	520,-

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-

Pri kúpe všetkých 8 ks katalógov len za 360,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-	
Rákocziho 1703-1711	195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie	265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780	
(II.doplnené vydanie 2001)	235,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),	
(1766-80)	250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a	
Leopolda II 1790-1792	240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily	
Ferdinanda V. (1835-1848)	135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916)	235,-
Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR	
a SR 1918-2004, farebný, vydanie 2004	330,-
Novotný-Moulis: Katalóg mincí ČSR 1918-92,	
ČR a SR 1993-2006	325,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks	15,-
------------------------------------	------

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček	á 64,-
---	--------

OKTÓBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy:

I.časť : základné známky a hárčeky,

II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hárčiekov

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !

V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať obidve časti súboru (I.+ II.) pretože II. časť listy z prvej časti neobsahuje !

Listy ponúkame vo vyhotovení bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty listov: Pofis a A 4.

Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA

	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-

Formáty albumových listov ČR:

Ročník 1999 **len formát Pofis**, ročníky 2000 - 2004

formát Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Ponúkame albumové listy formátu Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu á 4,-
- so štvorčekovou podtlačou (len formát Pofis) á 4,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát Pofis aj A4 - cena rovnaká !	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1992	24,-	85,-	46,-	175,-
Ročník 1991	24,-	85,-	80,-	255,-
Ročník 1990	34,-	125,-	58,-	205,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát len A4	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1989	45,-	150,-	45,-	175,-
Ročník 1988	65,-	235,-	90,-	310,-
Ročník 1987	45,-	155,-	120,-	395,-
Ročník 1986	45,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1985	56,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1984	50,-	190,-	95,-	325,-
Ročník 1983	50,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	295,-
Ročník 1981	55,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1980	55,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1979	45,-	155,-	95,-	325,-
Ročník 1978	60,-	235,-	75,-	235,-
Ročník 1977	55,-	210,-	195,-	650,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla), kus	85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá	155,-
Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm	260,-
Lupa Ø 20 mm v kovovom púzdre, 10x	395,-
Lupa s osvetlením a desiatinným delením, možnosť zaostrenia	680,-

Katalógy použité

Michel Karibské ostrovy 2000, zachovalý	1250,-
Philex Západná Európa 1985, celofarebný	480,-
Trojan Privátni príťisky na československých a českých celinách 1945-1996, zachovalý	350,-
KLIM, Schödelbauer: špecializovaný katalóg ČSR, 1918-39	860,-

Katalógy staršie, nepoužívané

MICHEL č. 1: Severná a stredná Amerika 1995	1 150,-
MICHEL č. 2: Karibská oblasť 1995	1 100,-
MICHEL č. 3: Južná Amerika 1996	1 150,-
MICHEL: Nemecko 2003/2004, celofarebný	740,-
MICHEL: Nemecko špeciál 2000	650,-
MICHEL: Nemecko Junior 2004	420,-
Novotný-Mouliš: Papierové platidlá ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný	290,-

OKTÓBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky
námetových emisií
(str.42-43) ©

OKTÓBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

